

Belügyminisztérium

Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály

A rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy-és vagyonőrök képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 68/2012. (XII. 14.) BM rendelet alapján végrehajtásra kerülő képzés

TANANYAG

**ERDÉSZETI HATÓSÁG RENDÉSZETI
FELADATOKAT ELLÁTÓ TAGJA
RÉSZÉRE**

Szerző: dr. Szalay Ferenc r. alezredes
Szakmai lektor: dr. Török Zoltán r. dandártábornok
Pedagógiai lektor: Bányik Anita
Szerkesztő: Kecskés Nikolett

Készült: 2020. április

II. kiadás

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Fejezet: Szakmai ismeretek	7
I.1.	A tevékenységet meghatározó főbb jogszabályok.....	7
I.2.	A rendészeti feladatokat ellátó személyek köre	7
I.3.	Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja Rendészeti törvényben meghatározott kötelezettségei	8
I.3.1.	Intézkedési kötelezettség	8
I.3.2.	Jogellenes cselekmény, illetékességi terület	8
I.3.3.	Segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettség.....	8
I.3.4.	Egyen- vagy formaruha viselési kötelezettség	8
I.4.	Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának Rendészeti törvényben meghatározott alkalmazási feltételei	9
I.5.	Az intézkedések általános szabályai.....	9
I.5.1.	A rendészeti szervhez tartozás igazolása	9
I.5.2.	Az intézkedés megkezdésének és lefolytatásának szabályai.....	10
I.5.3.	Az intézkedések alapelvei	10
I.5.4.	Általános taktikai ajánlások	11
I.5.4.1.	Az intézkedő állás, alaphelyzet kialakítása.....	11
I.5.4.2.	A biztonsági távolság.....	11
I.6.	A kényszerítő eszközök	12
I.6.1.	A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános elvei és szabályai	12
I.6.1.1.	A szükségesség és az arányosság elve	12
I.6.1.2.	A kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző intézkedések.....	13
I.6.1.3.	A kényszerítő eszközök alkalmazását követő intézkedések	13
I.6.1.4.	A kényszerítő eszközök alkalmazás tilalmai	13
I.6.1.5.	Kényszerítő eszköz helyett más eszköz igénybevételének szabályai	13
I.6.1.6.	A kényszerítő eszközök alkalmazásának szabályai	14
I.6.1.7.	A kényszerítő eszközök típusai, fajtái:	14
I.6.1.8.	Testi kényszer	14
I.6.1.9.	Bilincs alkalmazása.....	15
I.6.1.10.	Vegyiszköz alkalmazása	16
I.6.2.	Szolgálati kutya és rendőrbot alkalmazásának szabályai	16
I.6.3.	A kényszerítő eszközök és a szolgálati lőfegyver birtoklásának szabályai.....	17
I.7.	Az alkalmazható intézkedések.....	17
I.7.1.	Felszólítás jogellenes magatartás abbahagyására, a cselekmény folytatásának megakadályozása.....	18
I.7.2.	Épület, létesítmény és egyéb vagyontárgy őrzése, jogellenes cselekmény folytatásának megakadályozása	18
I.7.3.	A tetten ért személy visszatartása.....	18
I.7.4.	Dolog ideiglenes elvétele	19
I.7.5.	Igazoltatás.....	19
I.7.6.	Ruházat, csomag és jármű átvizsgálása, valamint jármű feltartóztatása	20
I.7.7.	A tetten ért személy előállítás.....	20
I.8.	Az intézkedések, intézkedéssel szembeni panasz kivizsgálása	21
I.8.1.	Jelentéstétel intézkedésről, kényszerítő eszközök alkalmazásáról.....	21
I.8.2.	A jelentések tartalmi, formai követelményei	21
I.8.3.	Az intézkedés kivizsgálása.....	22

I.9.	A szolgálati igazolványra és jelvényre, valamint a rendészeti feladatokat ellátó személyek nyilvántartására vonatkozó rendelkezések	23
I.9.1.	Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának szolgálati igazolványa és jelvénye	23
I.9.2.	A szolgálati igazolvány és jelvény bevonása, visszavonása	23
I.10.	A kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének, visszavételének és térítésének rendje	24
I.10.1.	Az igénylés rendje	24
I.10.2.	Az átvétel rendje és a térítés rendje	24
I.11.	A rendészeti feladatokat ellátó személyek ruházati ellátására vonatkozó szabályok	24
I.11.1.	Az egyen- vagy formaruhára vonatkozó előírások	24
I.11.2.	Az egyen vagy formaruha viselésére vonatkozó előírások	25
I.11.3.	Az egyen- vagy formaruhával kapcsolatos tilalmak	25
I.11.4.	Az ellátási kötelezettség	25
I.12.	Az egyes intézkedések végrehajtásának taktikája	26
I.12.1.	A gépjárművek megállításának taktikája	26
I.12.2.	A jármű, valamint a csomagátvizsgálás taktikája	26
I.12.3.	A ruházat átvizsgálásának taktikája	27
I.12.4.	Az ittas, valamint a kábítószer hatása alatt álló személyekkel szembeni intézkedések taktikája	28
I.12.4.1.	Az ittas személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai	28
I.12.4.2.	A kábítószer hatása alatt álló személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai	28
II.	Fejezet: Az elsősegélynyújtás	29
II.1.	Az elsősegélynyújtás fogalma, szerepe, esetei	29
II.2.	Sebellátás, vérzések, vérzéscsillapítás	29
II.2.1.	Teendők sebellátás, vérzéscsillapítás során	29
II.2.2.	Szúrt sebek ellátása	29
II.2.3.	Egyéb sérülés típusok	29
II.2.3.1.	Hajszáleres vérzés	29
II.2.3.2.	Visszeres vérzés	29
II.2.3.3.	Ütőeres vérzés	30
II.3.	A csontrendszer sérülései	30
II.3.1.	A rándulás és ficam	30
II.3.2.	Csonttörés	30
II.3.3.	Gerinc- vagy medencetörés	30
II.3.4.	Koponyaalapi törés	30
III.	Fejezet: Jogi ismeretek	31
III.1.	Büntetőjogi ismeretek	31
III.1.1.	A jogos védelem	31
III.1.2.	A végszükség	31
III.1.3.	A bűncselekmény elkövetői	32
III.2.	Szabálysértési jogi ismeretek	32
III.2.1.	A szabálysértésért való felelősség	32
III.2.2.	A szabálysértési eljárás megindulása	33
III.2.3.	Helyszíni bírság	33
III.2.4.	Szóbeli figyelmeztetés	34
III.3.	Büntetőjogi különös részi tényállások	34

III.3.1.	Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés	34
III.3.2.	Segítségnyújtás elmulasztása.....	34
III.3.3.	Személyi szabadság megsértése	35
III.3.4.	Személyes adattal visszaélés	35
III.3.5.	Környezetkárosítás	35
III.3.6.	Természetkárosítás	36
III.3.7.	Állatkínzás	37
III.3.8.	Orvvadászat	37
III.3.9.	Orvhalászat	38
III.3.10.	Lopás	38
III.3.11.	Rongálás	39
III.3.12.	Jogtalan elsajátítás	39
III.3.13.	Orgazdaság	40
III.3.14.	Közokirat-hamisítás.....	40
III.3.15.	Biztonsági okmány hamisítása	41
III.3.16.	Hamis magánokirat felhasználása	41
III.3.17.	Okirattal visszaélés	41
III.3.18.	Lőfegyverrel vagy lőszerrel visszaélés.....	42
III.3.19.	Bántalmazás hivatalos eljárásban	43
III.3.20.	Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában	43
III.3.21.	Jogellenes fogvatartás	43
III.3.22.	Hivatali visszaélés	44
III.3.23.	Közfeladati helyzettel visszaélés	44
III.3.24.	Hivatalos személy elleni erőszak.....	44
III.3.25.	Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak	45
	Hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak	45
III.3.26.	Vesztegetés	45
III.3.27.	Vesztegetés elfogadása	46
III.4.	Egyes szabálysértések	46
III.4.1.	132. A tulajdon elleni szabálysértés	46
III.4.2.	137. Lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés.....	47
III.4.3.	141. Természetvédelmi szabálysértés.....	48
III.4.4.	161. Személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése	49
III.4.5.	141/A. Fémkereső műszer jogellenes használata	50
III.4.6.	196. Erdőrendészeti szabálysértés	50
III.4.7.	197. Erdei haszonvételek jogosulatlan gyakorlása	52
III.4.8.	198. Felhívással szembeni engedetlenség	53
III.5.	Büntető eljárásjogi ismeretek.....	54
III.5.1.	A feljelentés	54
III.5.2.	A szemle	54
III.6.	Kriminálisztikai ismeretek	54
III.6.1.	Intézkedés tettenérés esetén.....	54
III.6.2.	A helyszínbiztosítás	55
III.6.2.1.	A helyszínbiztosítás feladatai	55
III.6.2.2.	Tájékozódás a helyszín körülményeiről, a helyszín felmérése.....	56
III.6.2.3.	Rendőrség, mentők, tűzoltók értesítése	56
III.6.2.4.	Életmentés, elsősegélynyújtás.	57
III.6.2.5.	Vagyonmentés	57
III.6.2.6.	A tetten ért elkövető elfogadása	57
III.6.2.7.	A tanúk helyszínen tartása, illetéktelen személyek eltávolítása	57

III.6.2.8. A helyszín körülhatárolása, őrzése	57
IV. Fejezet: A erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja ágazati szakmai és jogi ismeretei	58
IV.1. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának jogállása, felügyelet, irányítás, jogosultságok és köteleességek	58
IV.1.1. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának jogállása.....	58
IV.1.2. Az erdővédelmi szolgálat jogállása	58
IV.1.3. Az erdészeti hatóság jogosultságai	59

I. Fejezet: Szakmai ismeretek

Az Alaptörvényben meghatározottak szerint a közrend és a közbiztonság fenntartásának kizárólagos jogosultja és kötelezettje a Kormány irányítása alatt álló rendőrség.

A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság és közrend, valamint az államhatár rendjének a védelme és fenntartása.

A Kormány által irányított rendőrség feladatainak eredményes végrehajtásában működnek közre a rendészeti feladatokat ellátó személyek, akik feladataik ellátása során - törvényi felhatalmazás alapján - az általuk észlelt bűncselekmény, szabálysértés, közigazgatási bírsággal szankcionálandó jogellenes cselekmény vagy önkormányzati rendeletben megállapított jogellenes cselekmény észlelése esetén, a helyszínen intézkedésre és szükség esetén kényszerítő eszköz alkalmazására jogosultak.

I.1. A tevékenységet meghatározó főbb jogszabályok

- 1) Magyarország **Alaptörvénye**;
- 2) 2012. évi CXX. törvény **az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről**, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról (a továbbiakban: **Rendészeti tv.**);
- 3) 86/2012. (XII. 28.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek és a segédfelügyelők által **alkalmazható kényszerítő eszközök** igénylésének, átvételének és visszavételének szabályairól, a térítés módjáról, a kényszerítő eszközök típusaira, fajtáira és az alkalmazásukra, valamint a jelentéstétel és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról;
- 4) 70/2012. (XII. 14.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek, valamint a fegyveres biztonsági őrök **ruházati ellátására vonatkozó részletes szabályokról** és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról;
- 5) 68/2012. (XII. 14.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy- és vagyonőrök **képzéséről és vizsgáztatásáról**;
- 6) 2012. évi II. törvény a **szabálysértésekről**, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről;
- 7) 2012. évi C. törvény a **Büntető Törvénykönyvről**;
- 8) 2017. évi XC. törvény a **büntetőeljárásról**;
- 9) **2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről.**

A tevékenységhez kapcsolódó speciális jogszabályok az IV. fejezetben kerülnek ismertetésre.

I.2. A rendészeti feladatokat ellátó személyek köre

Rendészeti feladatokat ellátó személynek minősül:

- 1) a természetvédelmi őr,
- 2) az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja,
- 3) a hegyőr,
- 4) a hivatásos vadász,
- 5) a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet,
- 6) a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet,

- 7) az állami halőr és a hivatásos halőr,
- 8) a közterület-felügyelő,
- 9) az önkormányzati természetvédelmi őr,
- 10) a mezőőr.

I.3. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja Rendészeti törvényben meghatározott kötelezettségei

- 1) intézkedési kötelezettség
- 2) jogellenes cselekmény, illetékességi terület
- 3) segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettség
- 4) egyen- vagy formaruha viselési kötelezettség

I.3.1. Intézkedési kötelezettség

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha illetékességi területén, a törvényben meghatározott feladatai ellátása során jogszabálysértő tény, tevékenységet, mulasztást észlel, vagy olyan tény, tevékenységet, mulasztást hoznak tudomására, amely törvényben meghatározott feladatai ellátásával összefüggő ügyben beavatkozást tesz szükségessé.

I.3.2. Jogellenes cselekmény, illetékességi terület

A Rendészeti törvény alkalmazásában a törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekményen az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja esetében az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvényben meghatározott közigazgatási bírsággal sújtható cselekményeket, illetékességi területen pedig az erdészeti hatóság illetékességi területét kell érteni.

I.3.3. Segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettség

Köteles a – törvényben meghatározott feladataival összefüggésben – hozzáfordulóknak a tőle elvárható segítséget, illetve felvilágosítást megadni.

I.3.4. Egyen- vagy formaruha viselési kötelezettség

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának feladata ellátása során a külön jogszabályban meghatározott egyen- vagy formaruhát köteles viselni, a munkáltató szervezeti formájára és tevékenységére jellemző megkülönböztetéssel.

I.4. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának Rendészeti törvényben meghatározott alkalmazási feltételei

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az lehet, aki

- magyar állampolgár,
- tizennyolcadik életévét betöltötte,
- cselekvőképes,
- a feladata ellátásához előírt képesítési feltételekkel rendelkezik.

Nem lehet erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja,

- 1) aki büntetett előéletű,
- 2) akit a Rendészeti törvényben meghatározott bűncselekmény elkövetése miatt elítéltek,
 - és a mentesítés időtartama, valamint
 - a mentesítés beálltát követően, a Rendészeti törvényben meghatározott idő még nem telt el,
- 3) aki foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll.

A rendőrség – az elkövetett bűncselekmény jellege, az elkövetett bűncselekmény és a jogviszony közötti összefüggés, valamint a munkáltató javaslata alapján kialakított – egyetértésével a kizáró okoktól a munkáltató eltekinthet, amely alapján az érintett személy foglalkoztatható.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja köteles a vele szemben fennálló kizáró okot a munkáltató részére haladéktalanul bejelenteni.

A jogviszony létesítésekor az alkalmazási feltételeket az érintett igazolja.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja alkalmazásának kizáró okait – a jogviszony fennállása alatt – a rendőrség évente ellenőrzi.

Ha az ellenőrzés során a rendőrség megállapítja, hogy erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjával szemben kizáró ok áll fenn, felhívja a munkáltatót a **szolgálati igazolvány és szolgálati jelvény bevonására**, valamint annak a rendőrség részére 8 napon belül történő megküldésére.

A rendőrség a tett intézkedéseiről az erdészeti hatóságot értesíti.

I.5. Az intézkedések általános szabályai

I.5.1. A rendészeti szervhez tartozás igazolása

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagját az intézkedés során igazolja:

- a külön jogszabályban meghatározott egyen- vagy formaruhája,
- a szolgálati igazolványa és
- a szolgálati jelvénye.

I.5.2. Az intézkedés megkezdésének és lefolytatásának szabályai

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja intézkedését *napszaknak megfelelő köszönéssel*, valamint az intézkedés alá vont személy nemének és életkorának *megfelelő megszólítással* kezdi.

- 1) Ha az *intézkedés eredményességét nem veszélyezteti*:
 - *intézkedés megkezdése* előtt köteles nevét, az erdészeti hatósághoz tartozását,
 - az intézkedés tényét, célját szóban közölni,
 - szolgálati igazolványát felmutatni.
- 2) Ha az *intézkedés eredményességét veszélyezteti*:
 - *intézkedés befejezésekor* köteles nevét, az erdészeti hatósághoz tartozását,
 - az intézkedés tényét, célját szóban közölni,
 - szolgálati igazolványát felmutatni.

Az intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazását követően az intézkedés alá vont személyt *tájékoztatni kell a panasztétel lehetőségéről* és az *előterjesztésre nyitva álló határidőről*.

Az intézkedés megkezdésekor, akkor maradhat el a fentiek közlése, illetve a szolgálati igazolvány felmutatása, ha például a jogellenes cselekmény folyamatban van, és a cselekmény abbahagyására történő felszólítás nem tűr késedelmet, vagy ha például azonnal üldözni kell a jogellenes cselekményt elkövető személyt.

A fentiek közlésének és az igazolvány felmutatásának legvégső ideje az intézkedés befejezése. Amennyiben az intézkedés eredményes lefolytatását elősegíti, nem hiba az intézkedés közben pótolni ezeket. A jogszabályi rendelkezés célja, hogy az intézkedés alá vont személy tisztában legyen vele, hogy ki és milyen célból szólította őt meg.

Ugyancsak ezt a célt szolgálja, hogy az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a feladata ellátása során a külön jogszabályban meghatározott egyen- vagy formaruhát köteles viselni, a munkáltató szervezeti formájára és tevékenységére jellemző megkülönböztetéssel.

I.5.3. Az intézkedések alapelvei

A végrehajtott intézkedések során az alábbi alapelveket célszerű figyelembe venni és alkalmazni:

- 1) **Jogszerűség**
Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja hatáskörébe tartozó ügyekben jár el, olyan módon, hogy az megfeleljen a hatályos jogszabályi előírásoknak.
- 2) **Arányosság**
Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának úgy kell eljárni a hatáskörébe tartozó ügyekben, hogy az az érintett személyekre nézve a legkisebb hátránnyal járjon.
- 3) **Szakszerűség**
Az intézkedése során a legmegfelelőbb eszközöket, valamint taktikát alkalmazza.
- 4) **Objektivitás**
Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja intézkedése során részrehajlás nélkül intézkedjen.

5) **Eredményesség**

Törekedni kell az elérni kívánt cél teljesítésére. Amennyiben a jogsértéseket sikerül megelőzni, megakadályozni, illetve megszüntetni, úgy az intézkedés eredményesnek mondható.

6) **Biztonságosság**

Az intézkedés módját úgy kell megválasztani, hogy az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának szem előtt kell tartani az intézkedés alá vont személy, saját maga és társa biztonságát.

7) **Kulturáltság**

Fontos alapelve, hogy az intézkedés során az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja megfelelő magatartást tanúsítson.

I.5.4. Általános taktikai ajánlások

I.5.4.1. Az intézkedő állás, alaphelyzet kialakítása

Az intézkedő állás célja, jelentősége és formája

Intézkedő állás esetében a gyengébb oldali láb van elől, vállszéles haránt terpeszben.

Célja: stabil helyzet kialakítása.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja **ebben a helyzetben jobban ellenáll az intézkedés alá vont személy részéről adódó húzó vagy toló mozdulatoknak, esetleg támadásnak.**

Kisebb támadható felület

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az intézkedő állás felvételével csökkenti az intézkedés alá vont személy által támadható testfelületet.

Lágyrész védelme

Az intézkedés alá vont személy kevésbé éri el az esetleges támadás során az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja sérülékenyebb testrészeit.

I.5.4.2. A biztonsági távolság

A biztonsági távolság kialakítását és fenntartását az alábbiak szerint kell végrehajtani az intézkedés során:

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjainak úgy kell megválasztani helyzetüket, hogy **folyamatos szemkontaktusban** legyenek egymással, valamint, hogy az intézkedés alá vont személy látókörükből ne kerülhessen ki.

A biztonságos **távolság minimum** akkora legyen, hogy az intézkedés alá vont személy **egy mozdulattal, lépéssel, ne érje el, ne tudja megütni, megrúgni** az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagját.

A biztonságos távolság megfelelő megválasztása függ az intézkedés alá vont személy egyéni adottságaitól, úgymint a testsúlyától és testmagasságától.

I.6. A kényszerítő eszközök

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a feladatának jogszerű teljesítése során kényszerítő eszköz alkalmazására törvényben meghatározott feltételek fennállása szerint jogosult. Kényszerítő eszközzel ellátni csak az alkalmazására kiképzett személyt lehet.

I.6.1. A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános elvei és szabályai

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának akkor is be kell tudni fejeznie a megkezdett intézkedést, ha az intézkedés alá vont személy nem működik együtt. Az együttműködés kikényszerítésére szolgálnak a kényszerítő eszközök.

Az intézkedések jelentős részéhez nem szükséges a kényszerítő eszköz alkalmazása, mert az intézkedés alá vont személy önként aláveti magát az intézkedésnek, vagy elegendő őt erre felszólítani.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az ágazati törvényekben meghatározott feladatai ellátása céljából meghatározott feltételek mellett más felszólíthat arra, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön.

Ha az érintett a felszólításnak nem tesz eleget, vagy egyéb módon ellenszegül, az intézkedés eredményességét kényszerítő eszközök alkalmazásával is köteles biztosítani.

A kényszerítő eszköz alkalmazása tehát nemcsak jogosultság, hanem kötelezettség is abban az esetben, ha az intézkedés csak ezek alkalmazása révén teljesíthető.

A cél: az együttműködés kikényszerítése, és a passzív vagy aktív ellenszegülés megtörése.

Ha az ellenszegülés megtört, további kényszerítő eszköz alkalmazásának nincs helye, ha enélkül is biztosítható az intézkedés eredményessége.

I.6.1.1. A szükségesség és az arányosság elve

- **Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja által alkalmazott intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.**
- **Több lehetséges és alkalmas intézkedés, valamint kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.**

Az arányosság elve egyensúlyt biztosít a végrehajtott intézkedés típusa, annak során alkalmazott eszköz és az intézkedéssel elérni kívánt cél között.

Az intézkedés által elérni kívánt cél általában több módon érhető el. A cél eléréséhez szükséges intézkedések és kényszerítő eszközök kiválasztásához nyújt támpontot a szükségesség és arányosság alapelve. Eszerint az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjainak a rendelkezésére álló lehetőségek közül azt kell kiválasztania, amely a legkisebb jogkorlátozással, a legkisebb sérüléssel vagy károkozással biztosítja az intézkedés eredményességét.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja által alkalmazható kényszerítő eszközt bosszú, megtorlás céljára nem szabad alkalmazni.

I.6.1.2. A kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző intézkedések

Mielőtt kényszerítő eszköz alkalmazására kerülne sor – amennyiben a jogszabály eltérően nem rendelkezik –, az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja:

- **köteles felszólítani** az intézkedés alá vont személyt a jogellenes magatartás abbahagyására. A felszólításnak a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával kell megtörténnie, továbbá
- **köteles figyelmeztetni**, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A megelőző intézkedések célja, hogy az intézkedés alá vont személy felhagyjon jogellenes magatartásával, és a kényszerítő eszközök alkalmazása nélkül is együttműködjön az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjával.

I.6.1.3. A kényszerítő eszközök alkalmazását követő intézkedések

- 1) Az intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását.
- 2) Az intézkedés folytán megsérült személy részére segítséget kell nyújtani, szükség esetén orvosi ellátást kell biztosítani.
- 3) Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja gondoskodik arról, hogy a sérült személy kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló erről értesüljön.
- 4) Orvost, mentőt kell értesíteni abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személy bármilyen sérülést szenved, ha az intézkedés alá vont személy kér orvosi ellátást, valamint, ha olyan sérülése van, amely az intézkedés előtt keletkezett, nyilatkoztatni kell keletkezésének körülményéről.
- 5) A kényszerítő eszköz alkalmazását haladéktalanul jelenteni kell a munkáltatónak.
- 6) A kényszerítő eszköz alkalmazásának szempontjából a helyszínnek csak abban az esetben van jelentősége, ha az azt kiváltó ok helyszínes bűncselekmény, vagy amennyiben súlyos sérüléssel jár annak használata.
- 7) A kényszerítő eszköz alkalmazását követően az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja, két napon belül, írásban jelentést készít a munkáltatója részére.
- 8) A munkáltató az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét vizsgálja.

I.6.1.4. A kényszerítő eszközök alkalmazás tilalmi

Kényszerítő eszköz – a testi kényszer és a bilincs kivételével – **nem alkalmazható:**

- **a magatehetetlen és a gyermekkorú személlyel,**
- **továbbá a terhes nővel szemben,**

ha e körülményekről az intézkedőnek tudomása van, vagy azok számára nyilvánvalóan felismerhetők.

Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört vagy az intézkedés eredményessége anélkül is biztosítható.

I.6.1.5. Kényszerítő eszköz helyett más eszköz igénybevételének szabályai

Ha az igénylő szerv által alkalmazható *kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre*, vagy a használatára nincs lehetőség, *más eszköz is igénybe vehető*, amennyiben a helyettesített eszköz alkalmazásának a feltételei fennállnak és az adott eszköz alkalmas az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósítására, feltéve, hogy ilyen célra történő használata nem esik jogszabály tiltó rendelkezésének hatálya alá. *A kényszerítő eszközökre vonatkozó előírásokat ilyen esetben is megfelelően alkalmazni kell.*

I.6.1.6. A kényszerítő eszközök alkalmazásának szabályai

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja kényszerítő eszközt – az arányosság követelményét szem előtt tartva – akkor alkalmazhat, ha az intézkedés alá vont magatartására, ellenszegülésének mértékére figyelemmel indokolt, így különösen *azzal szemben, aki*

- az intézkedés során az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja által *jogszerűen adott utasításokat nem hajtja végre*, de tevéleges ellenszegülést nem mutat (*passzív ellenszegülést tanúsító személy*),
- nem veti magát alá az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja jogszerű intézkedésének, *magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni (aktív ellenszegülést tanúsító személy)*,
- az intézkedő erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjára, illetve a támogatására vagy védelmére kelt személyre *rátámad (támadó magatartást tanúsító személy)*.

I.6.1.7. A kényszerítő eszközök típusai, fajtái:

- testi kényszer,
- bilincs, és a
- vegyi eszköz.

A rendőrbotot és a szolgálati kutyát az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja kizárólag önvédelmi célból tarthatja magánál, azok az intézkedés kikényszerítése céljából nem alkalmazhatók, ezért kényszerítő eszköznek sem tekinthetők.

I.6.1.8. Testi kényszer

A testi kényszer fajtái:

- megfogás,
- leszorítás,
- elvezetés,
- vagy más, az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés.

A testi kényszer alkalmazásának feltételei

A testi kényszer akkor alkalmazható, ha az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának erőfölénye, vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán az intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A testi kényszer a legenyhébb kényszerítő eszköz. Ha az intézkedés eredményessége ezzel is biztosítható, akkor ezt kell alkalmazni.

A testi kényszer megfogást, lefogást, elvezetést, vagy más fizikai erő kifejtéssel valamely cselekvésre, cselekvés abbahagyására kényszerítést jelent.

A támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, illetve a támadás elhárítása érdekében elengedhetetlenül szükséges mértékben önvédelmi fogások is alkalmazhatók.

Nem minősül testi kényszernek, amikor az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja – jogszerű intézkedése során, az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülre lépő, illetve a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.

I.6.1.9. Bilincs alkalmazása

A bilincs alkalmazásának lehetősége az előbbi kényszerítő eszközök használatához képest sokkal szűkebb.

Bilincset a kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja alkalmazhat **a tetten ért személy előállítására** során, **valamint, ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül, vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre a rendőrség megérkezéséig:**

- **a szökés megakadályozása, illetve**
- **az ellenszegülés megtörése érdekében.**

A szökés megakadályozása érdekében alkalmazott bilincs kivételével nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, vagy az intézkedés eredményessége anélkül is biztosítható.

Bilincs alkalmazása törvényben meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- 1) aki az intézkedő erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagját, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt **meztámadja**, vagy
- 2) akinek az **előállítására**
 - bűncselekmény megalapozott gyanúja, vagy azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor, amely tekintetében az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja helyszíni bírság kiszabására jogosult, és
 - **szökése** a bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.

A bilincselés végrehajtása

A bilincselést az erre a célra rendszeresített eszközzel kell végrehajtani. Ennek hiányában vagy a rendszeresített eszköz meghibásodása, megrongálódása esetén más, a bilincseléssel elérni kívánt cél eléréséhez megfelelő eszköz is alkalmazható azzal, hogy tilos vékony fém- vagy műanyag huzalt, továbbá a jellégénél fogva sérülés okozására alkalmas más eszközt alkalmazni.

A bilincselés módjai:

- **a két vagy több ember kezének egymáshoz bilincselése,**
- **a kezek előre- vagy hátrabilincselése, valamint**
- **a biztonsági okból tárgyhoz bilincselés.**

A bilincselés során tilos:

- a tárgyhoz bilincselést járműben történő szállítás közben alkalmazni, valamint
- a bilincs olyan módon történő használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz, vagy jellegénél fogva megalázó.

A bilincselés módját az intézkedő erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

- 1) a kezek hátrabilincselése akkor célszerű, ha
 - a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja elleni támadástól, valamint a szökéstől, vagy
 - az érintett személy járművel történő szállítására kerül sor, továbbá
- 2) tárgyhoz bilincselésnek akkor van helye, ha a személy támadásának vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az intézkedés alá vont személyt *fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.*

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja intézkedése során saját magához mást nem bilincselhet.

I.6.1.10. Vegyi eszköz alkalmazása

A vegyi eszköz alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az intézkedés alá vont személy ellenállása testi kényszer alkalmazásával nem törhető meg.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja *az intézkedés megkezdésekor* – szükség esetén – *a vegyi eszközt készenlétebe helyezi*, és felkészül annak alkalmazására.

I.6.2. Szolgálati kutya és rendőrbot alkalmazásának szabályai

A szolgálati kutya és a rendőrbot nem kényszerítő eszközök, azokat csak támadás esetén lehet alkalmazni, használatukra a jogos védelmi helyzet szabályai alkalmazandók.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja szükség esetén az intézkedés megkezdésekor is már kézbe foghatja a rendőrbotot – vagy a vele egy tekintet alá eső más eszközt –, és felkészülhet a támadás elhárítására, de később is kézbe veheti, ha azt valószínűsíti, hogy támadás fog bekövetkezni.

A rendszeresített rendőrbot hiánya esetén azzal egy tekintet alá esik minden más – a rendszeresített rendőrbotéval azonos hatású – alkalmi eszköz.

A rendőrbot, vagy a vele egy tekintet alá eső más eszköz alkalmazásakor az ütésnek lehetőleg a támadó végtagot kell érnie, valamint kerülni kell, hogy az ütés súlyos sérülést okozzon.

A szolgálati kutya – mint ahogy már szó volt róla – csak önvédelmi célból alkalmazható.

Az erre feljogosított erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja csak

- az adott feladatra kiképzett,
- minősítő vizsgával rendelkező,
- egészséges, ápolt és jó erőnlétű kutyával láthat el szolgálatot.

I.6.3. A kényszerítő eszközök és a szolgálati lőfegyver birtoklásának szabályai

Fontos ismételten megjegyezni, hogy az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az intézkedés kikényszerítése céljából testi kényszert, vegyi eszközt és bilincset alkalmazhat.

A szolgálati kutyát, a rendőrbotot és a fegyvert kizárólag önvédelmi célból tarthatják maguknál.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja önvédelmi célból maroklőfegyvert tarthat magánál.

I.7. Az alkalmazható intézkedések

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a Rendészeti törvényben meghatározott jogosultságainak részletes kifejtése előtt az átláthatóság kedvéért röviden tekintsük át az összes rendészeti feladatot ellátó személy jogosultságait.

Az ágazati törvényekben meghatározott feladatai ellátása céljából minden rendészeti feladatot ellátó személy jogosult:

- 1) a jogellenes cselekmény elkövetőjét az *abbahagyásra felszólítani*;
- 2) a jogellenes *cselekmény folytatását megakadályozni*;
- 3) épület, létesítmény és egyéb vagyontárgy őrzése során az érintett *épületet vagy építményt lezárni*, illetéktelenül belépni kívánó személy *belépését megakadályozni*, valamint az illetéktelenül ott tartózkodókat *eltávolítani*;
- 4) a személyazonossága igazolását, valamint a dolog kiadását megtagadó jogellenes cselekmény elkövetésén *tetten ért személyt visszatartani*;
- 5) a jogellenesen szerzett dolog birtoklásával gyanúsítható személyt *a dolog átadására felszólítani*;
- 6) a jogszabályban meghatározott *dolgot ideiglenesen elvenni*;
- 7) a személyazonosság megállapítása érdekében *igazoltatni*;
- 8) a jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személy *ruházatát* kizárólag az érintett személy beleegyezésével *átvizsgálni*;
- 9) illetékességi területén átvizsgálás céljából *a járművet megállítani*;
- 10) a jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személy *csomagját* és az elkövetéshez használt *járművet átvizsgálni*.

A kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló, a Rendészeti törvény alapján előállításra jogosult rendészeti feladatot ellátó személyek az ágazati törvényekben meghatározott feladatai ellátása céljából jogosultak a fentiekén túl:

- 1) a tetten ért személyt *visszatartani*, ha az előállításnak ellenszegül, vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre;
- 2) a jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt előzetes figyelmeztetés után *beleegyezése nélkül is átvizsgálni*;
- 3) a tetten ért személyt eljárás lefolytatása érdekében *előállítani*, vagy őt a rendőrséggel egyeztetett helyszínen *a rendőrség részére átadni*;
- 4) a tetten ért személlyel szemben az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében *bilincset alkalmazni*.

A hatályos jogi szabályozás alapján a kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja előállításra jogosult rendészeti feladatot ellátó személynek minősül, így rá az összes felsorolt jogosultság vonatkozik.

I.7.1. Felszólítás jogellenes magatartás abbahagyására, a cselekmény folytatásának megakadályozása

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja jogosult törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény, szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, valamint a cselekmény folytatásában megakadályozni.

I.7.2. Épület, létesítmény és egyéb vagyontárgy őrzése, jogellenes cselekmény folytatásának megakadályozása

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja feladata ellátásakor az általa védett vagyon őrzése során

- az érintett épületet vagy építményt lezárhatja,
- az oda illetéktelenül belépni kívánó személy belépését megakadályozhatja,
- valamint az illetéktelenül ott tartózkodókat eltávolíthatja.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az intézkedés végrehajtása, valamint az ellenszegülés megtörése érdekében

- testi kényszert és
- vegyi eszközt

alkalmazhat, ha a tetten ért személy felszólítás ellenére a cselekményét folytatja, illetőleg a felhívásnak nem tesz eleget.

I.7.3. A tetten ért személy visszatartása

A visszatartás esetei:

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a szolgálata ellátása során jogosult visszatartani:

- a törvényben meghatározott feladatával összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésén tetten ért személyt, ha nem igazolja személyazonosságát,
- a dolog kiadását megtagadó személyt.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a tetten ért személyt visszatarthatja, ha az az előállításnak ellenszegül, vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre. A visszatartás a rendőrség, illetve az előállításra jogosult szerv megérkezéséig, de legfeljebb két óra időtartamig tarthat.

A tetten ért személy visszatartása intézkedés végrehajtása érdekében az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja *testi kényszert és vegyi eszközt alkalmazhat*.

Az előállításra jogosult kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja, ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül, vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre jogosult a tetten ért személlyel szemben az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmazni.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja jogosult a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a rendőrség, illetve az előállításra jogosult szerv értesítése mellett, annak megérkezéséig – de legfeljebb két óra időtartamra – visszatartani.

I.7.4. Dolog ideiglenes elvétele

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja feladatának teljesítése során azt a dolgot, amely az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény alapján zár alá vehető, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény, vagy a büntetőeljárásról szóló törvény alapján lefoglalható, bizonyítékként felhasználható, ***a rendőrségnek, a jogosultnak, az eljáró bíróságnak, ügyészségnek, nyomozó hatóságnak vagy más hatóságnak történő átadásig átvételi elismervény ellenében ideiglenesen elveheti.***

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az előállítást megelőző ruházataátvizsgálás során talált, ***támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgyat is elveheti.***

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a fentiekben írt ***dolog birtoklásával gyanúsítható személyt felszólíthatja a jogellenesen szerzett dolog átadására.***
A dolog ideiglenes elvétele intézkedés végrehajtása érdekében az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja testi kényszert és vegyi eszközt alkalmazhat.

I.7.5. Igazoltatás

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja törvényben meghatározott feladataival ***összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt, valamint azon szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírság kiszabására jogosult, annak elkövetésével gyanúsítható személyt, a személyazonosságának megállapítása érdekében igazoltathatja.***

A személyazonosság igazolására alkalmas minden olyan hatósági igazolvány, amely a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvényben foglalt követelményeknek megfelel. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az általa ismert vagy más jelenlévő, ismert személy közlését is ***elfogadhatja igazolásként.***
Az igazoltatás – az igazoltatás okának egyidejű közlésével – csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az igazoltatás során feljelentés megtétele, törvényben meghatározott feladatok ellátása, büntető-, valamint szabálysértési vagy közigazgatási hatósági eljárás megindítása céljából ***az igazoltatott személy természetes személyazonosító adatait, lakó- vagy tartózkodási helyének, ennek hiányában szálláshelyének adatait kezeli.***

Az igazoltatásra jogosult, ha az igazoltatást követően *nem indul eljárás*, akkor *az igazoltatás során rögzített adatokat törli*.

I.7.6. Ruházat, csomag és jármű átvizsgálása, valamint jármű feltartóztatása

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja

- a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint
- azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult,

a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy ruházatát kizárólag az érintett személy beleegyezésével, a külön jogszabály alapján zár alá vehető, lefoglalható, bizonyítékként felhasználható dolgok elvétele érdekében vizsgálhatja át.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a tetten ért személyt

- **bűncselekmény, vagy olyan szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, ami tekintetében helyszíni bírság kiszabására jogosult,**
- *előzetes figyelmeztetés után – beleegyezése nélkül is átvizsgálhatja, a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas, valamint a fentiekben meghatározott dolgok elvétele érdekében. (Ezeket a személyeket elő is állíthatja.)*

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult, a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy csomagját és az elkövetéshez használt járművet átvizsgálhatja a fentiekben meghatározott dolgok felkutatása vagy biztosítása érdekében.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az illetékességi területén átvizsgálás céljából a járművet megállíthatja, ha alaposan feltételezhető, hogy a jogellenesen megszerzett dolog így fellelhető.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a csomag és az elkövetéshez használt jármű átvizsgálása során, valamint az ellenszegülés megtörése érdekében testi kényszert és vegyi eszközt alkalmazhat, ha a tetten ért személy felszólítás ellenére a cselekményét folytatja, illetőleg a felhívásnak nem tesz eleget.

I.7.7. A tetten ért személy előállítása

A kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja jogosult a tetten ért személyt

- bűncselekmény és
- azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírságot szabhat ki,

az eljárás lefolytatása érdekében haladéktalanul előállítani a helyi rendőri szervhez, vagy a rendőrséggel egyeztetett helyszínen a rendőrség részére átadni. Ellenszegülés esetén az előállításhoz a rendőrség segítségét kell kérni.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén a bíróság elé állítás során az ott meghatározott módon az eljárásban részt vesz.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az előállítás során az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében testi kényszert és vegyi eszközt, valamint bilincset alkalmazhat.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az előállítás alapjául szolgáló helyszíni intézkedés során beszerzett bizonyítékokat a rendőrség részére átadja.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de

- a rendőrséghez történő előállítás során legfeljebb 4 órán át,
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény szerinti a helyszíni bíróság kiszabására jogosultak által történő bíróság elé állítás során legfeljebb 8 órán át

korlátozhatja.

Az előállítás időtartamát az intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

I.8. Az intézkedések, intézkedéssel szembeni panasz kivizsgálása

I.8.1. Jelentéstétel intézkedésről, kényszerítő eszközök alkalmazásáról

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az intézkedésről, amennyiben kényszerítő eszközök alkalmazására is sor került szóban – haladéktalanul, rövid úton – jelentést tesz a munkáltatójának.

Az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazását követően az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja – két napon belül – írásban jelentést készít a munkáltatója részére, a munkáltató az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét kivizsgálja.

I.8.2. A jelentések tartalmi, formai követelményei

Az írásbeli jelentés tartalmazza

- 1) annak a személynek a nevét, akivel szemben az intézkedést vagy kényszerítő eszközt alkalmazták;
- 2) az intézkedés vagy kényszerítő eszköz
 - alkalmazásának helyszínét,
 - alkalmazásának időpontját,
 - alkalmazásának időtartamát,

- alkalmazásával szembeni ellenszegülés módját,
 - típusát,
 - alkalmazásának rövid leírását;
- 3) a kényszerítő eszköz alkalmazása során okozott sérülés bekövetkezését és leírását, esetleges egészségügyi ellátás esetén a mentőtiszt vagy orvos nevét, amennyiben elszállították a sérültet, akkor az egészségügyi intézmény megnevezését;
 - 4) a jogellenes magatartás abbahagyására történt-e felszólítás, ha nem, ennek mi volt az oka;
 - 5) a kényszerítő eszköz alkalmazására történt-e előzetes figyelmeztetés, ha nem, ennek mi volt az oka;
 - 6) amennyiben keletkezett anyagi kár, annak mértékét;
 - 7) mi történt a sérülttel, ellátására történt-e intézkedés, ha nem, ennek mi volt az oka;
 - 8) a támadásra használt eszköz leírását, ha támadás miatt történt a kényszerítő eszköz alkalmazása;
 - 9) a tanúk természetes személyazonosító adatait és lakcímét, valamint
 - 10) az alkalmazást lehetővé tevő valamennyi jogszabályhelyre történő hivatkozást.

I.8.3. Az intézkedés kivizsgálása

A kivizsgálás során a munkáltató

- 1) kényszerítő eszköz alkalmazásával okozott sérülés esetén meghallgatja azt,
 - akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták, valamint
 - azt, aki az eseménynél jelen volt és meghallgatása a tényállás tisztázását elősegítheti
 feltéve, hogy a meghallgatandó személy – ide nem értve az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagját – a meghallgatásához hozzájárult;
- 2) tisztázza az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának jelentésében észlelt esetleges ellentmondásokat, továbbá
- 3) a rendelkezésre álló adatok alapján vizsgálja ki a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét abban az esetben, ha az 1. pontban foglaltak alapján hozzájárulásra jogosult személy a meghallgatását vagy a válaszadást megtagadja, illetve elérhetősége a munkáltató írásos megkeresésének kibocsátását követő 30 napon belül nem vált ismertté.

A munkáltató a kivizsgálás során tett megállapításait írásban rögzíti. *Ennek során állást foglal a jogszerűség, ezzel összefüggésben a szükségesség és az arányosság követelményének megtartásáról.*

Ha megállapítása szerint *a kényszerítő eszköz alkalmazására jogszabálysértő módon került sor, a munkáltató erről – a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés, valamint az intézkedés munkáltatói kivizsgálásáról készült írásos dokumentum egyidejű megküldése mellett – a következő munkanapon értesíti az intézkedés, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásának helye szerint illetékes rendőrkapitányságot.*

Akinek az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja általi kényszerítő eszköz alkalmazása jogát vagy jogos érdekét sértette, **a rendőrséghez fordulhat panasszal.**

A panaszt a kényszerítő eszköz alkalmazásától, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemtől később szerzett tudomást, a tudomásszerzéstől számított **nyolc napon, de legkésőbb** a kényszerítő eszköz alkalmazásának időpontjától számított **három hónapon belül** lehet előterjeszteni.

A rendőrség a panaszról a beérkezését követő naptól számított **huszonöt napon belül** – a közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint – **dönt**.

A döntéssel szemben az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja, valamint az, akinek kényszerítő eszköz alkalmazása jogát vagy jogos érdekét sértette – a közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint fellebbezéssel élhet.

I.9. A szolgálati igazolványra és jelvényre, valamint a rendészeti feladatokat ellátó személyek nyilvántartására vonatkozó rendelkezések

I.9.1. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának szolgálati igazolványa és jelvénye

A szolgálati igazolványt, illetőleg a szolgálati jelvényt az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja részére a munkáltató kezdeményezésére a rendőrség állítja ki, illetve adja ki igazgatási szolgáltatási díj ellenében.

A kérelem benyújtásakor a munkáltató nyilatkozik arról, hogy az érintett a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeket igazolta, vagy munkáltató hiányában a kérelmező igazolja, hogy a meghatározott alkalmazási feltételek fennállnak.

A szolgálati igazolvány tartalmazza

- 1) az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának**
 - családi és utónevét,
 - fényképét,
 - feladatkörét,
- 2) a munkáltató nevét,**
- 3) a kibocsátó megnevezését, valamint**
- 4) az igazolvány egyedi azonosítóját.**

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a feladatai ellátása során mindig köteles szolgálati igazolványát magánál tartani.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának szolgálati igazolványa tartalmazza a „szolgálatban fegyverviselésre jogosult” feliratot is.

I.9.2. A szolgálati igazolvány és jelvény bevonása, visszavonása

A munkáltató az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja szolgálati igazolványát és szolgálati jelvényét bevonja és a rendőrség tájékoztatásával egyidejűleg a szolgálati igazolványt és a szolgálati jelvényt megküldi, ha az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat

ellátó tagja jogviszonya a jogszabályban meghatározott feltételek hiányában vagy törvényben meghatározott okból megszűnik.

A **rendőrség** haladéktalanul, de legkésőbb a tudomásra jutástól számított tizenöt napon belül a szolgálati igazolványt és a szolgálati jelvényt **visszavonja**, ha

- a feltételek hiányában vagy törvényben meghatározott okból az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja **jogviszonya megszűnt**,
- **a szolgálati igazolványban szereplő adatok megváltoztak**,
- az ellenőrzés során a rendőrség megállapítja, hogy az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjával szemben **kizáró ok áll fenn**.

Az elveszett vagy eltulajdonított szolgálati igazolvány, illetve szolgálati jelvény körözését a rendőrség rendeli el.

I.10. A kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének, visszavételének és térítésének rendje

I.10.1. Az igénylés rendje

A kényszerítő eszközöket az adott kényszerítő eszköz alkalmazására feljogosított erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának **munkáltatója** igényelheti.

Az igényelhető kényszerítő eszközök:

- *az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv részére rendszeresített gázspray és legfeljebb 50 gramm töltőtömegű könnygázszóró palack (a továbbiakban együtt: vegyi eszköz), valamint*
- *rendőrbot és bilincs.*

I.10.2. Az átvétel rendje és a térítés rendje

A kényszerítő eszközök igénylése a munkáltató, budapesti székhelye esetén az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv központi szervétől, egyéb esetben a székhelye szerint illetékes megyei rendőr-főkapitányságtól történik.

Az igénylő szerv az igényelt vegyi eszköz, valamint rendőrbot és bilincs **ellenértékét köteles megtéríteni**.

I.11. A rendészeti feladatokat ellátó személyek ruházati ellátására vonatkozó szabályok

I.11.1. Az egyen- vagy formaruhára vonatkozó előírások

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a tevékenysége, feladata ellátása során jogszabályban meghatározottak szerint, összeállított és elfogadott műszaki dokumentáció alapján kialakított **egyen- vagy formaruhát köteles viselni**.

I.11.2. Az egyen vagy formaruha viselésére vonatkozó előírások

Ha a munkáltató az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja részére *a munkáltató megnevezését tartalmazó jelzés viselését kötelezően előírja, abban az esetben erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának a jelzést az egyen- vagy formaruházat felső ruházati viseletelemeinek jobb ujján felvarrással, hímzéssel vagy tépőzárral kell rögzítenie.*

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának az egyen- vagy formaruházata felső ruházati viseletelemeinek bal ujján az adott rendészeti tevékenység megnevezését tartalmazó jelzést felvarrással, hímzéssel vagy tépőzárral kell rögzítenie.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának a szolgálati azonosító jelvényt az egyen- vagy formaruházat felső ruházati viseletelemeinek mellzsebén, bal oldalt a zsebfedő alatt, a rögzítő gombjára gombolva vagy az annak megfelelő helyre tűzve kell viselnie. A szolgálati azonosító jelvényt a zsebtakaró alsó széle alá úgy kell feltűzni, hogy az a zseb függőleges középvonalával egybeessen.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja hímzett azonosítója a szolgálati azonosító jelvény számát tartalmazó ruházati felszerelés, amely a gyakorló öltözetet viselő állomány részére, valamint a szolgálati azonosító jelvény hordására nem alkalmas viselet viselése esetén biztosítja az egyenruhát viselő állomány azonosíthatóságát. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a hímzett azonosítót a szolgálati azonosító jelvény helyén viseli, amelyet tépőzárral is lehet rögzíteni.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának azonosítására alkalmas névkitűzőt az egyen- vagy formaruházat felső ruházati viseletelemeinek jobb oldali mellrészén lévő zsebfedő felső szélének tűzésén, középen, vagy az ennek megfelelő helyen kell elhelyeznie. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja nevét felvarrással, hímzéssel vagy tépőzárral is lehet rögzíteni.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja egyen- vagy formaruházatát csak feladatai ellátása során, illetve munkába utazás, vagy a munkából történő hazautazás céljából a lakóhelye és a feladat ellátási helye közötti legrövidebb útvonalon viselheti, egyéb esetekben viselése tilos.

I.11.3. Az egyen- vagy formaruhával kapcsolatos tilalmak

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja köteles az egyen- vagy formaruha megőrzésére, rendeltetésszerű használatára, állagmegóvására.

Az egyen- vagy formaruhának megváltoztatása és – a testhez igazítást kivéve – átalakítása nem megengedett, továbbá az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja feladata ellátása során az egyen- vagy formaruha jellegén változtató más ruhaneműt nem viselhet. Az egyen- vagy formaruha használatból kivonása esetén annak más célra történő további felhasználása csak a szolgálati feladattal kapcsolatos fizikai munkavégzés során, a jelzések eltávolítását követően lehetséges.

I.11.4. Az ellátási kötelezettség

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja egyen- vagy formaruhával történő ellátásáról a munkáltató gondoskodik.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja részére **kiadott egyen- vagy formaruha a munkáltató tulajdona**. Az egyen- vagy formaruha a foglalkoztatás megszűnéséig a rendészeti feladatokat egyen- vagy formaruhában ellátó személy birtokában van.

A munkáltató gondoskodik arról, hogy az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a ruházati ellátás alapvető szabályait, valamint az ezzel kapcsolatos **jogait és kötelezettségeit megismerje**.

I.12. Az egyes intézkedések végrehajtásának taktikája

I.12.1. A gépjárművek megállításának taktikája

Gyalogosan történő gépjármű megállítás

- 1) Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja **jobb karjának függőleges feltartásával ad jelzést a megállítani kívánt gépjármű vezetőjének** úgy, hogy a tenyér előre néz.
- 2) A megállítás helyét úgy kell megválasztani, hogy a szolgálati jármű és a leállított jármű **más járművek forgalmát ne akadályozza**, ne veszélyeztesse.
- 3) Éjjel, illetve korlátozott látási viszonyok esetén elsősorban **megfelelően megvilágított helyen kerüljön sor a megállításra**.
- 4) A megállítás során az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a szélső forgalmi sáv, útpadka, árok járda felőli részén helyezkedjen el az úttest szélétől kb. 1 méter távolságban.
- 5) A megállításnál figyelmet kell fordítani arra, **hogy a jelzés ne legyen túl korai**, mert a járművezető az intézkedés elkerülésének érdekében megfordulhat, vagy letérhet.
- 6) **A jelzést kellő időben kell kiadni**, hogy a jármű vezetőjét ne kényszerítsük hirtelen fékezésre.
- 7) Kísérje figyelemmel a megállítani kívánt gépjárművezető megállási szándékát, amennyiben ezt nem észleli, térjen ki a jármű haladási irányából.
- 8) Amennyiben a gépjármű nem áll meg, az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja **igyekezzon megjegyezni a jármű rendszámát, színét, típusát**.
- 9) **Az intézkedés lehetőség szerint az úttesten kívül történjen**.
- 10) Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az intézkedés alá vont személlyel, személyekkel együtt a járdán, útpadkán helyezkedjen el, a gépjármű jobb hátsó sarkánál, kialakítva a megfelelő biztonsági távolságot.
- 11) Abban az esetben, ha az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja nem egyedül intézkedik, **társa kísérje figyelemmel a járműben tartózkodó személyeket**, valamint az intézkedés alá vont személyek magatartását annak érdekében, hogy az esetleges támadást képes legyen elhárítani.

I.12.2. A jármű, valamint a csomagátvizsgálás taktikája

Az intézkedés során a jármű, valamint a csomagátvizsgálását az alábbiak szerint kell végrehajtani.

- 1) Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja a járművek átvizsgálását külső szemrevételezéssel kezdje, majd az utastérrel, csomagtérrel, végezetül a motortérrel folytassa. Az ajtókat, a csomagtartót és a motorháztetőt a járművezetővel nyitassa ki.

- 2) ***A járművek átvizsgálása során a járművezetőt, az utasokat minden esetben szállíttassa ki a járműből.*** A csomagtérbe, motortérbe az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja csak akkor hajoljon be, ha az intézkedés alá vont személy olyan távolságra áll, hogy ellene a csomagtartó vagy a motorház tetejének lecsukásával támadást ne tudjon végrehajtani.
- 3) Csomagok, rakományok, illetve különféle tárgyak ellenőrzése során azok kiszedésére, mozgatására ***a jármű vezetőjét kérje fel.***
- 4) ***Ez a módszer nem alkalmazható*** abban az esetben, ***ha a rakomány, illetve a járműben lévő dolog veszélyes eszköz, különösen lőfegyver, robbanóanyag vagy más, a közbiztonságra veszélyesnek minősített tárgy.***
- 5) ***Támadásra alkalmas eszköz hirtelen elővételének megakadályozása érdekében a rakodást végző személy kezét folyamatosan figyelni kell.***
- 6) Ha a jármű vezetője a felkérésnek nem tesz eleget, ***akkor őt az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja állítsa félre, helyette más személyt kérjen fel.*** Végző soron a tárgyak mozgatását az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja is végezheti, ha őt a társa biztosítani tudja.

I.12.3. A ruházat átvizsgálásának taktikája

Az intézkedés során az arra jogosultnak az alábbiak szerint kell végrehajtania a ruházatátvizsgálását.

- 1) Az átvizsgálást végrehajtó erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának ***stabil, biztonságos testtartása legyen.***
- 2) ***Kényszerítő eszközeit*** – szükség szerint – ***akadálytalanul használni tudja.***
- 3) ***Az átvizsgálás nyugodt, határozott, szisztematikus, viszonylag gyors legyen,*** ne legyen kapkodó jellegű és felületes.
- 4) Amennyiben az átvizsgálás során ***feltalálásra kerül egy szűrő-, vágóeszköz, illetve egyéb veszélyes eszköz, minden esetben folytatni kell az átvizsgálást, mert feltételezhető, hogy az intézkedés alá vont személy további hasonló eszközöket is birtokol.***
- 5) ***A ruházatot*** ne ütögezzük, hanem ***simítással, esetleg gyűrögetéssel vizsgáljuk*** át, fokozott figyelemmel az elrejtett eszközökre.
- 6) Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja először az ellenőrzött személy által ***közvetlenül elérhető testzónákat vizsgálja át,*** és ahol feltehetően fegyver vagy veszélyes tárgy rejtethető el.
- 7) ***Kommunikáljon az intézkedés alá vont személlyel,*** ezáltal lekötheti a figyelmét, illetve kontrollálhatja szándékát a kérdéseire adott válaszok és a talált eszközök vonatkozásában.
- 8) Kísérje figyelemmel aktuális pszichés állapotát, magatartását, viselkedését, reakcióit.
- 9) ***Az átvizsgálendő személy instabil,*** az intézkedés akadályozására, szökésre, támadásra alkalmatlan ***helyzetben legyen.***
- 10) ***Az elvesztett eszközöket helyezze biztonságba,*** senki se férhessen hozzá.
- 11) Amennyiben lehetőség van rá, az ***átvizsgálás tanúk jelenlétében történjen.***
- 12) ***A ruházatátvizsgálás csak a jogszabályokban előírt feltételek fennállása esetén és módon foganatosítható.***
- 13) ***Az intézkedés alá vont személy emberi és állampolgári jogait csak a szükséges mértékben korlátozhatja.***
- 14) ***Tilos indokolatlan fájdalmat okozni, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmódot alkalmazni.***

15) *A ruházátvizsgálás nem történhet szeméremértő módon.*

16) *Amennyiben a helyszínen nem biztosítható, hogy a ruházátvizsgálást azonos nemű személy végezze, az intézkedés alá vontat fel kell szólítani, hogy zsebeit ürítse ki, illetve az egyéb helyen nála lévő dolgokat adja át.*

I.12.4. Az ittas, valamint a kábítószer hatása alatt álló személyekkel szembeni intézkedések taktikája

I.12.4.1. Az ittas személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai

- Az ittas emberek magatartása teljesen *kiszámíthatatlan, gyakran ellentmondóan, logikátlanul cselekszenek, apátiából indulatosságba csaphatnak át*, ezzel veszélyeztetve az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja testi épségét.
- Az ittas személyekkel szembeni intézkedés *óvatosságot, fokozott figyelmet, körültekintést igényel*. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja *ne bocsátkozzon vitába az ittas személlyel, ne fordítson neki hátat*.
- Az ittas személyek rendkívül *érzékenyek a fájdalomra és más külső behatásokra, fizikai erejük megsokszorozódhat*.

I.12.4.2. A kábítószer hatása alatt álló személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai

- A kábítószer használata személyiségkárosodást okoz, amelynek külső, fizikai nyomai is vannak. *Előfordulhatnak magatartási zavarok, zavartság, agresszivitás*.
- A kábítószerrel élvezőkkel szembeni intézkedéshez *elővigyázatosságra, figyelemre, mindemellett pedig határozottságra van szükség*.
- Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja *ne fordítson hátat az intézkedés alá vont személynek, ne engedje, hogy látóköréből kikerüljön*.

II. Fejezet: Az elsősegélynyújtás

II.1. Az elsősegélynyújtás fogalma, szerepe, esetei

Mivel a rendészeti feladatot ellátók gyakran találkoznak sérülésekkel, balesetekkel, és az állampolgárok sokszor tőlük várják ilyen esetekben a segítséget, ezért az elsősegély nyújtási ismeretek naprakészen tartása nagyon fontos feladat.

Az elsősegélynyújtás célja az egészségben hirtelen károsodott személy életének megmentése, állapotromlásának megelőzése és szenvedésének csökkentése.

II.2. Sebellátás, vérzések, vérzéscsillapítás

II.2.1. Teendők sebellátás, vérzéscsillapítás során

A seb környékét megtisztítjuk. A seb környékét fertőtlenítjük. Az így megtisztított és fertőtlenített sebeket befedjük steril csomagolt gézlappal. A sebet befedő gézt rögzíteni lehet pólyával, ragtapasszal, háromszögletű kendővel vagy bármilyen más alkalmas textíliával. Ezután az ellátott testrészt felemeljük, felpolcoljuk, vagy felkötjük és a beteget orvoshoz szállítjuk.

II.2.2. Szúrt sebek ellátása

A légmell kialakulásának lehetősége miatt nagyon veszélyesek lehetnek a mellkason lévő, akár jelentéktelennek látszó, szúrt sebek. A légmell kialakulását a seb légmentes lezárásával tudjuk megelőzni.

Szúrt hasi sérülés esetén a beteget mindenképpen kórházba kell juttatni, még ha a sérülés felületinek látszik is.

II.2.3. Egyéb sérülés típusok

II.2.3.1. Hajszáleres vérzés

Ha csak hajszálerek sérültek - vagyis amikor a vérzés jellege szivárgó, gyöngyöző és gyakorlatilag magától eláll - külön vérzéscsillapító eljárásra nincs szükség. A hajszáleres vérzés csillapítása maga a fedőkötés.

II.2.3.2. Visszeres vérzés

Amennyiben visszerek sérülnek - melyek az elhasznált vért a szív felé szállítják - úgy a vér színe sötétpiros, és már nemcsak szivárog, hanem folyik. Vénás vérzés csillapításában alapvető, hogy a sérültet a hátára fektetve vérző végtagját magasba emeljük. Erre már általában csillapodik is a vérzés. Helyezzünk tiszta anyagzsebkendőt vagy más hasonló textildarabot a sebre (ha rendelkezésre áll, steril gézlap a legjobb), és gyakoroljunk rá egyenletes nyomást. A mentők kiérkezéséig tartsuk megemelve a végtagot, és folyamatosan nyomjuk, de ne szorítsuk a sebet.

Szükség esetén alkalmazzunk nyomókötést. Gyakori hiba, hogy túl szorosan körülkötözik a sebet, "elkötik" a végtagot, ez azért veszélyes, mert a kötés gátolja a testrész vérkeringését.

II.2.3.3. Ütőeres vérzés

Ha a vérzés forrása ütőer, a szív felől érkező friss vér színe élénkpiros, a vér a szív ritmusában lüktetve, és spriccelve távozik. Ez a legveszélyesebb vérzés, mivel magától nem áll el, fenn áll az elvérzés veszélye. Az ilyen vérzést tehát mindenképpen csillapítanunk kell.

Fontos a sérült lefektetése, a sérült végtag megemlése, hogy az a szívnél magasabbra kerüljön. Tiszta ruhán át gyakoroljunk erőteljes nyomást a sebre ujjainkkal vagy tenyerünkkel. Ha rendelkezésre áll kötözópólya, fásli vagy ahhoz hasonló ruhadarab, tekerjük szorosan körbe a végtagot a seb felett és nyomjuk tovább erőteljesen, folyamatosan a sebet a mentők kiérkezéséig.

Ha a sérülés felé vezető, azt a területet ellátó ütőeret alkalmas helyen, esetleg a sebtől távol, a csontos alaphoz tudjuk nyomni egy ujjal, azzal sikerülhet a vérzést nagymértékben csökkenteni vagy akár meg is szüntetni.

Ha más megoldás nincs, csak akkor alkalmazzunk szorító körülkötést. Ennek lényege, hogy a seb és a szív között valamilyen eszközzel (gumicső, pólya, sál, stb.) elszorítjuk a végtagot, ezzel csillapítjuk az ütőeres vérzést, de az adott végtag elvesztéséhez vezethet.

II.3. A csontrendszer sérülései

II.3.1. A rándulás és ficam

Annak megállapítása, hogy rándulásról, ficamról vagy akár törésről van szó gyakran csak röntgen-felvétel alapján lehetséges, ezért ez nem is az elsősegélynyújtó feladata.

A legfontosabb teendők a sérült nyugalomba helyezése, a sérülés jelgelése vagy borogatása, a sérült testrészt rögzítése, lehetőség szerint a szív fölé emelése.

A sérült orvosi vizsgálatra történő szállítása elengedhetetlen, ha a végtag rendellenes pozícióban maradt a sérültnek elviselhetetlen fájdalmai vannak, a sérült terület hűvös, elszíneződött vagy sápadt, vagy zsibbadás, merevség jelentkezik.

II.3.2. Csonttörés

A legjellemzőbb a hosszú csöves csontozatok (alkar, felkar, lábszár, combcsont) közepének a törése.

Ellátás: a csonttöréses beteget mindig rögzítve, a testrészt felemelve vagy felpolcolva kell kórházba szállítani.

II.3.3. Gerinc- vagy medencetörés

Gerinc-, medencetörés, vagy annak gyanúja esetén a beteget a mentők kiérkezéséig lehetőleg ne mozgassuk.

II.3.4. Koponyaalapi törés

A koponyaalapi törés a fej sérülése esetén jöhet létre.

Tünetei: múltó vagy maradandó eszméletvesztés, az ornyílásokból, a fülekből vagy a garatból szivárgó hígított, tűnő csekély vérzés (ez utóbbit a száj kinyitása után észlelhetjük).

Az ilyen beteget, még ha eszméletre tér is, kórházba kell szállítani. Ha eszméletlen, indokolt a stabil oldalfekvő helyzet. Nyílt törés esetén az elfertőződés elkerülése érdekében szükséges a seb ellátása.

III. Fejezet: Jogi ismeretek

III.1. Büntetőjogi ismeretek

III.1.1. A jogos védelem

Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

Jogos védelem esetén *a jogtalan támadással szemben jogos védekezés áll.* A támadás rendszerint erőszakos magatartás, többnyire személy ellen irányul, de javak ellen is irányulhat. A megtámadott személy akkor jár el jogosan, ha cselekménye a támadás elhárításához szükséges. A jogellenes cselekmény következményeit a támadónak, azaz a jogellenes magatartást kifejtőnek kell viselnie. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a támadót valamilyen sérelem éri, annak következményeiért a védekező nem tehető felelőssé. Így nem tehető felelőssé a jogellenes támadást elhárító személy, ha a védekezéssel gondatlanul okoz bármilyen sérelmet, vagy szándékosan okoz kisebb vagy azonos sérelmet.

A jogos védelem alkalmazása során az elhárító cselekmény vonatkozásában a szükségesség és az arányosság követelményének kell fennállnia, vagyis főszabály szerint a védekezés mértékének arányban kell állnia a támadás nagyságával.

Ha a jogtalan támadás oly módon történik, hogy a megtámadott joggal feltételezheti, hogy a támadás az élete ellen irányult, a bíróságnak nem kell vizsgálnia a szükséges mérték kérdését. A törvény úgy rendelkezik, hogy az a személy, akit éjjel támadnak meg, vagy akire fegyverrel támadnak, alappal gondolhatja, hogy a támadás az élete kioltására irányul, és ennek megfelelően választhatja meg a védekezés módját. Ezt a feltételezést a támadók számbeli fölénye is megalapozhatja.

A jogtalan támadást úgy kell tekinteni, mintha az a védekező életének kioltására is irányult volna, ha

- azt személy ellen: éjjel, fegyveresen, felfegyverkezve vagy csoportosan követik el,
- az a lakásba: éjjel, fegyveresen, felfegyverkezve vagy csoportosan történő jogtalan behatolás, vagy
- az a lakáshoz tartozó bekerített helyre fegyveresen történő jogtalan behatolás.

Nem büntethető, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedtségből vagy menthető felindulásból lépi túl. A megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől.

III.1.2. A végszükség

Nem büntetendő annak a cselekménye, aki saját, illetve más személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelme érdekében így jár el, feltéve, hogy a cselekmény nem okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett. Nem büntethető, aki azért okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett, mert ijedtségből vagy menthető felindulásból nem ismeri fel a sérelem nagyságát.

A végszükség - a jogos védelemmel szemben - két jogilag védett érdeknek az összeütközése, ahol az egyiknek a védelme csak a másiknak a megsértésével lehetséges. Ebből a szempontból a végszükség hasonló a jogos védelemhez. **Különbség azonban, hogy míg a jogos védelemlél jogtalan támadással szemben védekezik valaki, addig a végszükségben cselekvő személy véletlenül keletkezett, vagy más személy által teremtett veszélyt hárít el.** A veszély elhárításának joga mindenkit megillet szükséghelyzetben, valamint gondatlan bűncselekménnyel szemben.

Nem állapítható meg végszükség annak javára, akinek a veszély előidézése felróható, vagy akinek a veszély vállalása foglalkozásánál fogva kötelessége.

III.1.3. A bűncselekmény elkövetői

Az elkövető

Elkövető a tettes, a közvetett tettes és a társtettes (a továbbiakban együtt: tettesek), valamint a felbujtó és a bűnsegéd.

A felbujtót és a bűnsegédet a bűncselekmény részeseinek nevezzük.

Tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja (pl. aki ellopja a fát az erdőből).

Felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír (pl. arra bíztat valakit, hogy lopjon, aki ezt meg is teszi).

Bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt (pl. kölcsönadja az utánfutóját az ellopott fa elszállításához).

A részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni.

III.2. Szabálysértési jogi ismeretek

III.2.1. A szabálysértésért való felelősség

Szabálysértés miatt az vonható felelősségre, akinek a cselekménye szándékos vagy gondatlan, kivéve, ha a szabálysértést meghatározó jogszabály csak a szándékos elkövetést bünteti. A szabálysértést elköveti a felbujtó és a bűnsegéd is.

Kísérlet miatt akkor van helye felelősségre vonásnak, ha a szabálysértést meghatározó jogszabály így rendelkezik.

Nem állapítható meg szabálysértés, ha a tevékenység vagy a mulasztás bűncselekményt valósít meg, úgyszintén, ha a tevékenységre vagy mulasztásra törvény vagy kormányrendelet – az eljárási bírság kivételével – közigazgatási eljárásban kiszabható bírság alkalmazását rendeli el.

III.2.2. A szabálysértési eljárás megindulása

A szabálysértési eljárás feljelentés, vagy a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés, illetve *a közlekedési baleset helyszínén folytatott szemle alapján indul meg.*

A feljelentést, ha a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) eltérően nem rendelkezik, szóban vagy írásban bármely személy vagy szerv megteheti. A szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni, vagy arról feljegyzést kell készíteni.

A feljelentésnek tartalmaznia kell

- a feljelentett cselekmény helyének és idejének, továbbá*
- az elkövetés körülményeinek a leírását,*
- a bizonyítási eszközök megjelölését, továbbá*
- az eljárás alá vont személy ismert a személyi adatait.*

Ha lehetőség van rá, a bizonyítási eszközöket csatolni kell a feljelentéshez.

Magánindítványra üldözendő szabálysértés miatt csak a sértett kívánságára indítható meg a szabálysértési eljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az eljárás alá vont személy szabálysértési felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

A magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a szabálysértési eljárás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető.

A magánindítványt attól a naptól számított **harminc napon belül kell előterjeszteni**, amelyen a magánindítvány előterjesztésére jogosult az eljárás alá vont személy kilétéről tudomást szerzett.

A magánindítvány a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság érdemi határozatának meghozataláig visszavonható.

III.2.3. Helyszíni bírság

Helyszíni intézkedés során a *szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben* helyszíni bírság kiszabásának van helye.

A helyszíni bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig, hat hónapon belül ismételt elkövetés esetén hetvenezer forintig terjedhet.

Ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását – a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – aláírásával igazoltan tudomásul veszi, a helyszíni bírság ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Ha az elkövető a megadott határidőn belül nem fizeti meg a helyszíni bírságot, a bíróság szabálysértési elzárásra változtatja át.

III.2.4. Szóbeli figyelmeztetés

Helyszíni intézkedés során a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben szóbeli figyelmeztetést alkalmazhat, ha az elkövetett cselekmény oly csekély mértékben veszélyes a társadalomra, hogy még a helyszíni bírság kiszabása is szükségtelen.

III.3. Büntetőjogi különös részi tényállások

III.3.1. Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés

165. § (1) Aki foglalkozási szabály megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Foglalkozási szabály a lőfegyver, a robbantószer és a robbanóanyag használatára és kezelésére vonatkozó szabály is.

Elkövetési magatartás: a foglalkozási szabályok megszegése.

A foglalkozási szabályokat a bírói gyakorlat tágan értelmezi. Egyértelműen magában foglalja a keresetszerűen folytatott tevékenységet. A bűncselekmény megállapítása szempontjából az sem bír jelentőséggel, hogy az adott tevékenység igényel-e szakképzettséget vagy sem. Lehet fő vagy mellék foglalkozásként sőt, akár alkalomszerűen űzött tevékenység is. A bűncselekmény megállapítását nem befolyásolja, hogy ingyenesen vagy ellenszolgáltatásért végezte az elkövető a tevékenységet.

III.3.2. Segítségnyújtás elmulasztása

166. § (1) Aki *nem nyújt tőle elvárható segítséget* sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekmény azzal valósul meg, hogy az elkövető a sértettet, akinek az élete, testi épsége közvetlen veszélyben van, segítség nélkül hagyja.

A tőle elvárhatóság azt jelenti, hogy a törvény mindenkinek egyéni képességei és lehetőségei alapján teszi kötelezővé a segítségnyújtást.

Minimálisan elvárható, hogy aki ilyen személyről tudomást szerez, az legalább segítséget hívjon vagy értesítse a mentőket vagy más hatóságot. Az orvosoktól, mentősöktől, nővérektől ilyen helyzetben akár az életmentés vagy annak megkezdése is elvárható.

Példa:

Az elkövető az éjszaka folyamán észleli, hogy egy személy a falu határában részegen fekszik a hóban. Tudatában van, hogy az illető meg is fagyhat reggelre, ennek ellenére az illetőt magára hagyja, nem hív segítséget és nem is szól senkinek róla.

III.3.3. Személyi szabadság megsértése

194. § (1) Aki *mást személyi szabadságától megfoszt*, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Mindenkit megillet a szabad mozgás, helyváltoztatás, tartózkodási hely megválasztása. A személyi szabadság megsértése számos formában elkövethető, leggyakoribb valamilyen helyiségbe való bezárás, valahonnan történő távozás megakadályozása.

Példa:

Az elkövető szomszédját tréfából bezárja a pincébe, istállóba.

Az elkövető haragosát testi erejét kihasználva nem engedi kimenni a lépcsőházból.

A bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja. Köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni, ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni.

Nem valósítja meg a személyi szabadság megsértésének a büntettét, aki a bűncselekmény elkövetésén tetten ért és a helyszínről menekülő személyeket a gépkocsijával üldözőbe veszi, őket elfogja, majd a lakására szállítja, és nyomban értesíti a rendőrséget.

III.3.4. Személyes adattal visszaélés

219. § (1) Aki a személyes adatok védelméről vagy kezeléséről szóló törvényi vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott rendelkezések megszegésével *haszonszerzési célból vagy jelentős érdeksérelemet okozva*

a) *jogosulatlanul vagy a céltól eltérően személyes adatot kezel*, vagy

b) *az adatok biztonságát szolgáló intézkedést elmulasztja*,

véség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Elkövetési magatartás: a személyes adat

- jogosulatlanul vagy a céltól eltérő kezelése,
- az adatok biztonságát szolgáló intézkedések elmulasztása.

Csak akkor lesz a fenti magatartások elkövetése bűncselekmény, ha haszonszerzési célból követik el, vagy jelentős érdeksérelemet okoz.

A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki személyes adatokat kezel.

Adatkezelésnek tekintendő a személyes adatok felvétele, tárolása, feldolgozása.

Példa:

Ezt a bűncselekményt követi el az a rendőr, aki kihasználva azt, hogy hozzáfér különböző elektronikus nyilvántartásokhoz, magánnyomozó ismerőseinek különböző személyekről juttatás fejében adatokat továbbít.

III.3.5. Környezetkárosítás

241. § (1) Aki a *földet, a levegőt, a vizet, az élővilágot*, valamint azok *összetevőit jelentős mértékű szennyezéssel* vagy más módon

a) *veszélyezteti*,

b) *olyan mértékben károsítja*, hogy annak természetes vagy *korábbi állapota csak beavatkozással állítható helyre*,

c) olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy *korábbi állapota nem állítható helyre*,
környeztkárosítást követ el.

A bűncselekmény elkövetési magatartásai a földnek, a levegőnek, a víznek, az élővilágnak, valamint ezek összetevőinek *a jelentős mértékű szennyezése vagy más módon történő veszélyeztetése, illetve károsítása.*

A környezet szennyezése csak jelentős mérték elérése esetén lesz bűncselekmény.

Tekintettel arra, hogy a különböző vegyi anyagok veszélyessége, mérgező hatása nagyon eltérő, ezért a jelentős mérték meghatározása szakértői feladat.

III.3.6. Természetkárosítás

242. § (1) Aki

a) fokozottan védett élő szervezet egyedét,

b) védett élő szervezet vagy az Európai Unióban természetvédelmi szempontból jelentős növény- vagy állatfaj egyedét, feltéve, hogy azok külön jogszabályban meghatározott, pénzben kifejezett értékének együttes összege eléri a fokozottan védett élő szervezet egyedei esetében megállapított, pénzben kifejezett legalacsonyabb értéket,

c) a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló EK tanácsi rendelet A és B melléklete hatálya alá tartozó élő szervezet egyedét jogellenesen megszerzi, tartja, forgalomba hozza, az ország területére behozza, onnan kiviszi, azon átszállítja, azzal kereskedik, illetve azt károsítja vagy elpusztítja, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

243. § (1) *Aki Natura 2000 területet, védett barlangot, védett természeti területet vagy védett élő szervezetek életközösségét, illetve azok élőhelyét jogellenesen jelentős mértékben megváltoztatja, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(2) *A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a természetkárosítás a Natura 2000 terület, a védett barlang, a védett természeti terület vagy a védett élő szervezetek életközössége, illetve azok élőhelye jelentős károsodását vagy megsemmisülését okozza.*

Az elkövetési tárgyak két csoportra oszthatók:

- *védett szervezet egyedei, azok bármely fejlődési szakaszában, alakjában, valamint keresztezései és származékai is;*
- *védett területek.*

Az elkövetési magatartások az elkövetési tárgyakhoz kötődnek:

A védett fajok egyedei tekintetében: *megszerzés, tartás, forgalomba hozatal, behozatal, kivitel, átvitel, kereskedés, károsítás, elpusztítás.*

A területek tekintetében: *jelentős mértékű megváltoztatás, jelentős károsítás, megsemmisítés.*

Példa:

Ezt a bűncselekményt követi el, aki a fokozottan védett madár tojásait elpusztítja, illetőleg gyűjti, aki nagy mennyiségű éti csigát gyűjt be eladás céljából.

Természetkárosítás bűncselekményének gyanúja miatt indult eljárás egy olasz állampolgárságú férfi ellen, akinek gépkocsija utasterében lévő hűtőtáskából 156 madártetem került elő. A természetvédelmi hatóság munkatársának szakvéleménye alapján a madarak mindegyike védett fajhoz tartozott (énekes rigó, réti pityer, búbos pacsirta, mezei pacsirta, kenderike, tengelic, barázdabillegető).

A gondatlanságból okozott természetkárosítás is büntetendő.

Például természetkárosítás bűncselekményét követi el az a mezőgazdasági vállalkozó, aki kellően nem gondoskodik arról, hogy a lovai az Országos Természetvédelmi Hivatal által szigorúan védetté nyilvánított erdőterületre ne hatoljanak be, és így az elkóborolt állatok a gyertyán- és bükkfák kérgének lerágásával, az aljnövényzet letaposásával, a csapások kijárásával és a trágyázással a természetvédelmet ért olyan károsodást okoztak, amely végleges jellegű és helyrehozhatatlan.

III.3.7. Állatkínzás

244. § (1) Aki

a) *gerinces állatot* indokolatlanul oly módon *bántalmaz*, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul *olyan bánásmódot alkalmaz*, amely *alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza*,

b) *gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi*, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekményt az követi el, aki gerinces állatot indokolatlanul bántalmaz, vagy azzal szemben nem megfelelő bánásmódot alkalmaz.

Az állatkínzás bűncselekményének megvalósulásához szükséges, hogy a cselekmény alkalmas legyen maradandó egészségkárosodás okozására, vagy az állat a cselekmény következtében elpusztuljon.

Az is elköveti a bűncselekményt, aki gerinces állatát vagy veszélyes állatát

- elűzi,
- elhagyja vagy
- kiteszi.

Példa:

Állatkínzás bűncselekményét követi el, aki az állat élelemmel, vízzel való ellátásáról szándékosan huzamosabb ideig nem gondoskodik, és ezzel az állat kóros lesóványodását és veseelégtelenség kialakulását idézi elő.

Állatkínzásnak minősül az is, ha az elkövető megunja otthon tartott veszélyes pókját, és azt a közeli parkban szabadon engedi.

III.3.8. Orvvadászat

245. § Aki

a) vadászterületen vadászatra való *jogosultság nélkül*, illetve *idegen vadászterületen vadászként engedély nélkül vad elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez*,

b) külön jogszabályban meghatározott, a vadfaj valamennyi egyedére kiterjedő vadászati *tilalmi idő hatálya alá eső vadfaj egyedét ejti vagy fogja el*,

c) külön jogszabályban meghatározott *tiltott vadászati eszközzel, tiltott vadászati módon vagy kéméleti területen vad*, illetve *fokozottan védett vagy védett gerinces állat elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez*,

büntetés miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Elkövetési magatartás: vad elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenység végzése.

Nem kell, hogy a vad elejtése megtörténjen, már az erre irányuló tevékenység is megvalósítja a bűncselekményt.

A bűncselekmény elkövetője lehet olyan személy, akinek egyáltalán nincs jogosultsága vadászatra, és olyan is lehet, akinek van, csak éppen nem az adott területen.

Orvvadászatot követ el az is, aki tilalmi időszakban ejti el vagy fogja el a vadat, és az is, aki tiltott eszközzel vagy módszerrel vadászik.

Orvvadászat a kíméleti területen vad, illetve fokozottan védett vagy védett gerinces állat elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenység végzése.

Példa:

Az elkövetők illegálisan, tilalmi időben, ellés előtt ejtenek el három szarvastehenet.

III.3.9. Orvhalászat

246. § Aki

a) *jogosulatlanul halászhálóval vagy más halászati eszközzel – a horgászatot kivéve – halfogásra irányuló tevékenységet végez,*

b) *külön jogszabályban meghatározott tiltott eszközzel, tiltott módon vagy kíméleti területen halfogásra irányuló tevékenységet végez,*

vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Orvhalászatot az követ el, aki halászhálóval vagy más halászati eszközzel, illetve tiltott eszközzel, tiltott módon, valamint a kíméleti területen történő halfogásra irányuló tevékenységet végez.

A tilalmazott halászati és horgászati eszközök és módszerek felsorolását a halászatról és a horgászatról szóló törvény tartalmazza, így tilos különösen: a váltóáramú elektromos eszközzel, mérgező vagy kábító hatású anyaggal, robbanóanyaggal, szűrőszerszámmal, bűvárszigonnyal vagy más, halfogásra alkalmas bűváreszközzel halfogásra irányuló tevékenységet végezni. Az átlagos vízállású folyó vagy holtág medrének legalább a felét keresztirányban elzáró készülékkel vagy eszközzel, továbbá – a halászatról és a horgászatról szóló törvényben írt kivételekkel – az elektromos eszközökkel való halfogás, valamint a gereblyező horgászati, a hurokvető halászati mód alkalmazása is tilalmazott.

III.3.10. Lopás

370. § (1) *Aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa,* lopást követ el.

A lopás elkövetési magatartása az elvétel. Csak olyan dologra lehet elkövetni, ami nem az elkövetőé, még részben sem.

Ha az ellopott dolog értéke nem haladja meg az ötvenezer forintot, akkor az még nem lesz bűncselekmény, csak tulajdon elleni szabálysértés, kivéve, ha az alábbi, törvényben meghatározott módokon követik el:

- 1) bűnszövetségben,
- 2) közveszély színhelyén,
- 3) üzletszerűen,
- 4) dolog elleni erőszakkal – ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik –,
- 5) zsebtolvajlás útján,

- 6) egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével,
- 7) helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel, vagy a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül behatolva,
- 8) hamis vagy lopott kulcs használatával,
- 9) lakást vagy hasonló helyiséget az elkövetővel közösen használó sérelmére, vagy
- 10) erdőben jogellenes fakivágással.

Példa:

A villamoson az elkövető észrevétlenül kiveszi a sértett ruházatából a pénztárcáját, és azzal a helyszínről távozik.

A szellőztetés céljából nyitva hagyott ajtón az elkövető észrevétlenül bemegy a lakásba, majd az előszobában lévő rádiómagnót elveszi, és azzal elszalad.

Ha az ellopott dolog értéke az ötvenezer forintot meghaladja a körülményektől függetlenül bűncselekmény lesz.

III.3.11. Rongálás

371. § (1) *Aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.*

Ha az okozott kár nem haladja meg az ötvenezer forintot, akkor a cselekmény nem lesz bűncselekmény, csupán tulajdon elleni szabálysértés kivéve, ha bűnszövetségben vagy falfirka elhelyezésével valósítják meg.

A falfirka az okozott kár értékétől függetlenül bűncselekmény lesz.

Falfirka: festékszóróval, filctollal vagy bármilyen más felületképző anyaggal létrehozott képi, grafikus vagy szöveges felületbevonat, amely nem a vagyontárgy rendeltetésszerű használatához szükséges.

A rongálás jelentheti az idegen vagyontárgy megsemmisítését, elpusztítását, és jelentheti annak megrongálását, vagyis állagsérelem okozását.

Példa:

Az elkövető egy kövel szándékosan betöri szomszédja gépjárművének szélvédőit és lámpáit.

III.3.12. Jogtalan elsajátítás

378. § (1) *Aki*

a) a talált idegen dolgot eltulajdonítja, vagy nyolc napon belül a hatóságnak vagy annak, aki elvesztette, nem adja át, illetve

b) a véletlenül vagy tévedésből hozzá került idegen dolgot eltulajdonítja, vagy nyolc napon belül nem adja vissza,

vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Alapvető érdek, hogy ha valaki elveszíti valamilyen dolgát, azt visszakapja, ezért mindenkinek kötelessége, hogy ha ilyet talál, azt megpróbálja visszajuttatni a tulajdonosának.

Ezt kétféle módon teheti meg:

- a tulajdonosnak adja át,
- hatóságnak adja át.

Ugyanígy kell eljárni, ha tévedésből vagy véletlenül kerül valakihez egy dolog. Az átadásra 8 nap áll rendelkezésére.

Példa:

Az elkövető egy vasúti kocsiban kb. 100.000 forint értékű laptopot talál, amit hazavisz, és a fiának ajándékoz.

Az elkövető számlájára korábbi munkáltatója tévedésből átutalja a korábbi fizetésének megfelelő összeget, és ő ezt felhívás ellenére sem hajlandó visszautalni.

III.3.13. Orgazdaság

379. § (1) Aki

a) költségvetési csalásból származó, vámellenőrzés alól elvont nem közösségi árut,

b) jövedéki adózás alól elvont terméket, vagy

c) *lopásból, sikkasztásból, csalásból, hűtlen kezelésből, rablásból, kifosztásból, zsarolásból, jogtalan elsajátításból vagy orgazdaságból származó dolgot*

vagyoni haszon végett megszerez, elrejt, vagy elidegenítésében közreműködik, orgazdaságot követ el.

Az ötvenezer forint alatti értékre elkövetett orgazdaság csak akkor lesz bűncselekmény, ha azt üzletszerűen követik el.

Orgazda az a személy, aki a törvényben meghatározott bűncselekményekből származó dolgot vagyoni haszonszerzés végett megszerzi, elrejt, elidegenítésében közreműködik.

Példa:

Orgazdaság, ha az elkövető az általa is tudottan lopásból származó dolgot a tolvajtól értékesítési célból átveszi.

III.3.14. Közokirat-hamisítás

342. § (1) Aki

a) *hamis közokiratot készít, vagy közokirat tartalmát meghamisítja,*

b) *hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál,*

c) *közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Közokiratok alatt olyan papír alapú vagy elektronikus okiratokat értünk, amelyeket bíróság, közjegyző vagy hatósági feladatokat ellátó szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki.

Példa:

Hamis közokirat készítése: az elkövető új köziratot hoz létre.

Közokirat tartalmának meghamisítása: már meglévő közokirat tartalmában végez változtatást, pl. nevet, adatot átír.

Felhasználás: minden olyan magatartás, ami valamilyen joghatás kiváltására irányul, pl. más személy érvényes, valódi okmányaival igazolja magát a közúti ellenőrzés során. Közreműködés valótlán adat, tény vagy nyilatkozat közokiratba foglalásában (intellektuális közokirat-hamisítás): pl. az elkövető az eljárás során más létező személynek adja ki magát, és ennek megfelelő adat kerül az ügyben eljáró hatóságok által készített jegyzőkönyvbe.

III.3.15. Biztonsági okmány hamisítása

344. § *Aki a külön jogszabályban meghatározott*

a) belépésre jogosító hamis biztonsági okmányt készít,

b) belépésre jogosító biztonsági okmány tartalmát meghamisítja,

c) hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi belépésre jogosító biztonsági okmányt felhasznál,

ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Példa:

Az elkövető az Alkotmánybíróság épületébe egy más nevére szóló belépési engedéllyel próbál bejutni.

Az a személy is ezt a bűncselekményt valósítja meg, aki ilyen belépésre jogosító hamis engedélyt készít, vagy meghamisít ilyen engedélyt.

III.3.16. Hamis magánokirat felhasználása

345. § *Aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlán tartalmú magánokiratot felhasznál, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Elkövetési magatartás: a hamis, hamisított vagy valótlán tartalmú magánokirat felhasználása.

A magánokirat olyan okirat, amely a közokiratok kellékeivel nem rendelkezik. Ilyenek például a szerződések, végrendeletek, utazási igazolványok, buszbérletek.

Hamis a magánokirat, ha az azon feltüntetett személy nem azonos azzal, aki azt kiállította.

Hamisított a magánokirat, ha a már létező magánokiraton – jogosulatlanul – tartalmi, formai változtatást végeztek, így az már nem a kiállítójának a nyilatkozatát rögzíti. Valótlán tartalmú a magánokirat, ha az abban feltüntetettek nem felelnek meg a valóságnak attól függetlenül, hogy az a kiállító nyilatkozatát tartalmazza-e.

Példa:

Az elkövető nem tud beletörődni, hogy elhunyt nagybátyja után annak fia örökli a vagyont, annak ellenére, hogy 20 éve nem tartotta a kapcsolatot apjával, ezért az elhunyt nevében végrendeletet készít, és azt a hagyatéki eljárás során a közjegyzőhöz benyújtja.

III.3.17. Okirattal visszaélés

346. § (1) *Aki egy vagy több olyan közokiratot, amely nem vagy nem kizárólag a sajátja,*

a) mástól, annak beleegyezése nélkül jogtalanul megszerez,

b) jogtalanul megsemmisít, megrongál, vagy

c) mástól jogtalanul elvesz, vagy a jogosult elől jogtalanul eltitkol,

vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Ha más bűncselekmény nem valósul meg, az (1) bekezdés szerint büntetendő, *aki jogtalan haszonszerzés céljából közokiratot átad vagy átvesz.*

(3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt magánokiratra azért követi el, hogy jogtalan előnyt szerezzen vagy jogtalan hátrányt okozzon, egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az okirattal visszaélést az követi el, aki más közokiratát jogtalanul

- 1) megszerzi,
- 2) megsemmisíti,
- 3) megrongálja,
- 4) elveszi,
- 5) jogosult elől eltitkolja,
- 6) jogtalan haszonszerzés céljából átadja,
- 7) jogtalan haszonszerzés céljából átveszi.

Példa:

Az elkövető eltulajdonítja haragosa irattárcáját, és azt a benne lévő vezetői engedéllyel, személyi igazolvánnyal együtt a kazánba dobva elégeti.

III.3.18. Lőfegyverrel vagy lőszerrel visszaélés

325. § (1) *Aki*

- a) *lőfegyvert engedély nélkül megszerez vagy tart,*
- b) *lőfegyvert engedély nélkül készít vagy forgalomba hoz,*
- c) *lőfegyvert engedély nélkül vagy az engedély kereteit túllépve az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít,*
- d) *a lőfegyver készítésére, megszerzésére, tartására vagy kereskedelmére vonatkozó engedély kereteit túllépi,*
- e) *engedéllyel tartott lőfegyverét engedéllyel nem rendelkezőnek átadja,*
büntett miatt két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki

- a) *kézilőfegyverhez, vadászlőfegyverhez vagy sportlőfegyverhez tartozó, csekély mennyiséget meghaladó vagy más lőfegyverhez tartozó lőszert engedély nélkül megszerez vagy tart,*
- b) *lőszert engedély nélkül készít vagy forgalomba hoz,*
- c) *lőszert engedély nélkül vagy az engedély kereteit túllépve az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít,*
- d) *a lőszer készítésére, megszerzésére, tartására vagy kereskedelmére vonatkozó engedély kereteit túllépi,*
- e) *az engedéllyel tartott kézilőfegyveréhez, vadászlőfegyveréhez vagy sportlőfegyveréhez tartozó, csekély mennyiséget meghaladó vagy más lőfegyverhez tartozó lőszert engedéllyel nem rendelkezőnek átad.*

E § alkalmazásában csekély mennyiség a legfeljebb tíz darab lőszer.

A bűncselekmény elkövetési tárgya: a lőfegyver és a lőszer.

Lőfegyver: olyan eszköz, amelynek csövéből gáz segítségével 7,5 joule-nál nagyobb csőtorkolati energiájú lövedék lőhető ki.

Lőszer: olyan egybeszerelt töltény, ami lövedéket, lőport, gyúelegyet tartalmaz.

Elkövetési magatartások:

- készítés, megszerzés, tartás, forgalomba hozás;
- engedély kereteinek túllépése (az elkövető rendelkezik engedéllyel, de túllépi az engedélyben foglaltakat);
- átadás (egyszerű birtokba adást jelent);
- ország területére való behozatal, átvitel, kivitel.

Példa:

Az elkövető egy ismeretlen férfitől vadászfegyvert vásárol, és azt otthonában tárolja, annak ellenére, hogy fegyvertartási engedéllyel nem rendelkezik.

III.3.19. Bántalmazás hivatalos eljárásban

301. § (1) *Az a hivatalos személy, aki eljárása során mást tetteleg bántalmaz, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

III.3.20. Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában

302. § (1) *Az a közfeladatot ellátó személy, aki közfeladatának ellátása során mást tetteleg bántalmaz, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

A két bűncselekmény között kizárólag csak annyi a különbség, hogy a bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekmény elkövetője kizárólag hivatalos személy lehet, a bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekmény elkövetője pedig a közfeladatot ellátó személy.

Elkövetési magatartás: a hatáskör túllépésével megvalósított tetteges bántalmazás.

Ha a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy jogszerű intézkedése során alkalmaz fizikai kényszert, abban az esetben nem lehet szó bűncselekményről, még akkor sem, ha esetleg sérülése keletkezik az intézkedés alá vontnak.

Példa:

Bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekmény valósul meg akkor is, ha például az intézkedő rendőrt az intézkedése során szidalmazni kezdik, családjára sértő kijelentéseket tesznek, ő pedig önuralmát elveszítve az intézkedés alá vontat többször nagy erővel arcon üti.

Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekményét kell megállapítani, ha a polgárőr a közfeladata ellátása során elfogott tolvajt nem adja át a rendőrségnek, hanem e helyett tetteleg bántalmazza, majd elzavarja.

III.3.21. Jogellenes fogvatartás

304. § (1) *Az a hivatalos személy, aki eljárása során mást személyi szabadságától jogellenesen megfoszt, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Ezt a bűncselekményt csak olyan hivatalos személy követheti el, aki jogosult személyi szabadság elvonására hivatali hatáskörében.

Ilyen bűncselekménynek minősül, ha a hivatalos személy valakit úgy fog el, vesz őrizetbe vagy helyez előzetes letartóztatásba, hogy arra jogszabály nem hatalmazza fel.

Példa:

Ezt a bűncselekményt követi el az a rendőr, aki olyan személyt állít elő, akivel szemben a törvény szerint nem lehetne előállítást alkalmazni.

III.3.22. Hivatali visszaélés

305. § *Az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen*

- a) hivatali kötelességét megszegi,
 - b) hivatali hatáskörét túllépi, vagy
 - c) hivatali helyzetével egyébként visszaél,
- büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

III.3.23. Közfeladati helyzettel visszaélés

306. § *Az a közfeladatot ellátó személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen*

- a) közfeladattal kapcsolatos kötelességét megszegi,
 - b) közfeladattal kapcsolatos jogkörét túllépi, vagy
 - c) közfeladati helyzetével egyébként visszaél,
- büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A két bűncselekmény lényegében csak abban különbözik egymástól, hogy az egyik elkövetője csak hivatalos személy, a másiké pedig csak közfeladatot ellátó személy lehet.

A bűncselekmény során az elkövetők – vagy mások – jogtalan előnyhöz jutnak, vagy másoknak jogtalan hátrányt okoznak.

Az előny vagy a hátrány lehet anyagi természetű, de felmerülhet ezen kívül más, így erkölcsi, személyi természetű előny megszerzése vagy hátrány okozása is. A jogtalan előny akár a tettesnél, akár más személynél is megjelenhet.

A kötelesség megszegése azt jelenti, hogy nem teljesíti a számára előírt tevékenységet.

A hatáskör túllépése esetén az elkövető olyan tevékenységet fejt ki, amely hatáskörén kívül esik, amelynek végzésére nincs joga.

A helyzettel való egyéb visszaélésnél a tettes a megbízatásához kapcsolódó jogosítványokat rendeltetésükkel ellentétesen, szabályellenesen alkalmazza.

Példa:

Hivatali visszaélést valósít meg az a szolgálatot teljesítő rendőr, aki a rablás bűncselekményével gyanúsítható személy kezét a bűncselekményből származó tárgyakat tartalmazó kézikocsihoz bilincseli, és arra kényszeríti, hogy a kocsit a rendőrség épületébe testi erővel behúzza.

III.3.24. Hivatalos személy elleni erőszak

310. § (1) *Aki hivatalos vagy külföldi hivatalos személyt*

- a) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz,
 - b) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel intézkedésre kényszerít, vagy
 - c) eljárása alatt, illetve emiatt bántalmaz,
- büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A büntetőjogi védelem a hivatalos személyt csak a jogszerű eljárása során illeti meg, amelyhez minden olyan cselekménye hozzátartozik, amelyet feladatai teljesítése során kifejt. Lényeges azonban, hogy az elkövető a hivatalos személy eljárását, a hivatalos személyi minőségét ténylegesen felismerhesse.

A hivatalos személy akadályozásának az olyan magatartás tekinthető, amely gátolja, nehezíti, késlelteti a hivatalos személy jogszerű eljárásának a végrehajtását. A bűncselekmény csak akkor valósul meg, ha az akadályozás erőszakkal vagy fenyegetéssel történik.

A hivatalos személy intézkedésre kényszerítése akkor merül fel, ha az erőszak vagy fenyegetés alkalmas arra, hogy a sértett eljárásával összefüggésben olyan tevékenységet fejtsen ki, amelyre egyébként is jogosult volna.

Hivatalos személy elleni erőszak büntetetté valósítja meg az is, aki a hivatalos személyt eljárása alatt, illetve emiatt bántalmazza.

Példa:

A tetten ért elkövető szándékosan ellöki a rendőrt, hogy el tudjon menekülni.

Bántalmazás alatt a sértett testét érintő erőszakos magatartást értjük.

III.3.25. Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak

311. § A 310. § szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt közfeladatot ellátó személy ellen követi el.

A közfeladatot ellátó személyek nem hivatalos személyek ugyan, azonban a közösség számára igen fontos feladatot látnak el, ezért indokolt, hogy ugyanolyan elbírálás alá essenek, mint a hivatalos személyek, ha működésük során ellenük irányuló erőszakkal vagy fenyegetéssel véghezvitt bűncselekményeket valósítanak meg velük szemben.

Közfeladatot ellátó személy például a lelkész, a pedagógus, a polgárőr, a mentőszolgálat tagja, tömegközlekedési jármű vezetője is.

Hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak

312. § A 310. § szerint büntetendő, aki az ott meghatározott *bűncselekményt hivatalos személy, külföldi hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatására vagy védelmére kelt személy ellen követi el.*

A törvény a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatóját is büntetőjogi védelemben részesíti.

Példa:

A szolgálatban levő rendőr kérésére a helyszínt biztosító személy elleni erőszakos magatartás a hivatalos személy támogatója elleni erőszak büntetetté valósítja meg.

III.3.26. Vesztegetés

290. § (1) Aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személynek vagy rá tekintettel másnak azért *ad vagy ígér jogtalan előnyt, hogy a kötelességét megszegje,* büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Példa:

Ha a vállalkozó annak érdekében, hogy ő kapjon meg egy munkát, pénzt ígér az egyik ügyintézőnek, hogy tüntesse el a konkurens cég pályázatát.

III.3.27. Vesztegetés elfogadása

291. § (1) Aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével kapcsolatban *jogtalan előnyt kér, avagy a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja*, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért *jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért*, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Példa:

Ha a cég ügyintézője keresi meg az egyik pályázót, hogy ugyan nem ő a legesélyesebb a munkára, de megfelelő összeg ellenében elintézi, hogy ő nyerjen.

Akkor is bűncselekményről beszélünk, ha nem adják át neki a kért összeget, hiszen az előny kérése is bűncselekmény.

A bűncselekmény megállapításához nem szükséges, hogy az előny kérője szabálytalanul járjon el, elegendő, ha megszegi a köteleességét. Ebben az esetben még szigorúbban kell büntetni cselekményéért.

III.4. Egyes szabálysértések

III.4.1. 132. A tulajdon elleni szabálysértés

177. § (1) Aki

a) ötv ezer forintot meg nem haladó értékre *lopást, sikkasztást, jogtalan elsajátítást, orgazdaságot*,

b) ötv ezer forintot meg nem haladó kárt okozva, *csalást, szándékos rongálást*,

c) ötv ezer forintot meg nem haladó vagyoni hátrányt okozva *hűtlen kezelést* követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli, szabálysértést követ el.

(2) *Aki idegen, nem gépi meghajtású járművet mástól azért vesz el, hogy jogtalanul használja*, szabálysértést követ el.

(2a) Aki földmérési jelet vagy az államhatár megjelölésére szolgáló jelet elvisz, áthelyez vagy elmozdít, szabálysértést követ el.

(3) Aki a kulturális örökség védett elemeit, a megye-, város-, községhatár vagy a birtokhatár megjelölésére szolgáló hivatalos jelet vagy létesítményt, tömegközlekedési vagy távközlési eszközt, közúti jelzést, parkot vagy ahhoz tartozó felszerelést, természetvédelmi hatósági és tájékoztató táblát vagy egyéb közérdeket szolgáló jelet vagy létesítményt gondatlanul *megsemmisít, megrongál, elvisz, áthelyez vagy elmozdít*, szabálysértést követ el.

(4) Az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szabálysértés miatt *a közterület-felügyelő, az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője, a halászati őr, valamint a mezőőr, a természeti, védett természeti és Natura 2000 területeken a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr is szabhat ki helyszíni bírságot*.

Ezt a szabálysértést akkor kell megállapítani, ha a törvényben meghatározott jogellenes cselekményeket ötv ezer forintot meg nem haladó értékre követik el, és nincs olyan körülmény ami miatt bűncselekménynek kellene nyilvánítani.

Példa:

Az elkövető a kocsmá asztalán őrizetlenül hagyott húszezer forint értékű mobiltelefont ellopja. Az a személy is elköveti ezt a szabálysértést, aki tudja, hogy lopásból származik a telefon, és háromezer forintért az elkövetőtől megveszi.

Ha bolti pénztáros szándékosan rosszul ad vissza a vásárlónak, és így ötezer forinttal megkárosítja, az is ezt a szabálysértést követi el.

A bolti tolvajokat is emiatt a szabálysértés miatt lehet felelősségre vonni, ha az eltulajdonított érték nem haladja meg az ötvézezer forintot.

Egyes dolgokat még fokozottabban véd a jogalkotó.

Ilyenek:

- 1) földmérési jel,
- 2) államhatár megjelölésére szolgáló jel,
- 3) a kulturális örökség védett elemei,
- 4) a megye-, város-, községhatár vagy a birtokhatár megjelölésére szolgáló hivatalos jel vagy létesítmény,
- 5) tömegközlekedési eszköz,
- 6) távközlési eszköz,
- 7) közúti jelzés,
- 8) park vagy ahhoz tartozó felszerelés,
- 9) természetvédelmi hatósági és tájékoztató tábla vagy egyéb közérdeket szolgáló jel vagy létesítmény.

Ezeknek már gondatlanságból történő *megrongálása, megsemmisítése, elvitele, áthelyezése, elmozdítása* is szabálysértés.

A gyakorlati alkalmazás szempontjából fontos, hogy a tulajdon elleni szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt bárki visszatarthatja, köteles azonban őt a rendőrségnek haladéktalanul átadni.

III.4.2. 137. Lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés

183. § (1) Aki

a) a lőfegyver vagy lőszer gyártására, tartására, kereskedelmére, javítására vagy használatára és szállítására vonatkozó szabályokat megszegi,

b) lőfegyverdarabot vagy lőszer elemet engedély nélkül készít, megszerz, tart vagy forgalomba hoz,

szabálysértést követ el.

(1a) Aki

a) kézilőfegyverhez, vadászlőfegyverhez vagy sportlőfegyverhez tartozó, csekély mennyiségű lőszer engedély nélkül megszerz vagy tart,

b) az engedéllyel tartott kézilőfegyveréhez, vadászlőfegyveréhez vagy sportlőfegyveréhez tartozó csekély mennyiségű lőszer engedéllyel nem rendelkezőnek átad,

szabálysértést követ el.

(2) Aki

a) a légfegyver, a gáz- és riasztófegyver, a muzeális fegyver, a színházi fegyver, a festéklövő fegyver, illetve a hatástalanított lőfegyver, a flóberttöltény, a gáztöltény, a riasztótöltény, illetve a vaktöltény gyártására, forgalmazására, javítására, megszerzésére, birtoklására, viselésére, tartására vagy használatára vonatkozó szabályokat megszegi,

b) a lőtér üzemeltetésére vonatkozó rendelkezéseket megszegi,

szabálysértést követ el.

(2a) Aki a visszavont hatósági engedélyben meghatározott lőfegyveréhez tartozó, gondatlanságból hatósági engedély nélkül tovább tartott csekély mennyiségű lőszer szabályszerű elidegenítéséről vagy hatósági tárolásba vételéről a hatóság felhívása ellenére három munkanapon belül nem gondoskodik, szabálysértést követ el.

(2b) E § alkalmazásában csekély mennyiség a legfeljebb tíz darab lőszer.

Példa:

A vendéglátó üzletben rendőri intézkedés alá vont, szemmel láthatóan ittas állapotban lévő személy ruházatából egy maroklőfegyver kerül elő. Az ellenőrzés során kiderül, hogy a személy a fegyver tartására engedéllyel rendelkezik. A személy nem fogyaszthatott volna szeszes italt, amíg nála van a fegyver, ezért elkövette a szabálysértést.

III.4.3. 141. Természetvédelmi szabálysértés

187. § (1) Aki

a) a természetvédelmi államigazgatási szerv engedélyéhez vagy szakhatósági hozzájárulásához kötött tevékenységet engedély vagy szakhatósági hozzájárulás nélkül, vagy az engedélytől, szakhatósági hozzájárulástól eltérő módon végez vagy végeztet, vagy bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget,

b) természeti területen – beleértve a védett természeti, Natura 2000 területet is – a természetvédelmi célokkal össze nem egyeztethető tevékenységet folytat, szemetel, a területet más módon szennyezi, tiltott helyen tartózkodik, engedély nélkül tüzet rak,

c) védett élő szervezet egyedét, származékát vagy barlangi képződményt jogellenesen megrongál, elvisz vagy elpusztít, illetve védett vagy fokozottan védett állatfaj egyedét élettevékenységében jelentős mértékben zavar,

szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetőjére a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr is szabhat ki helyszíni bírságot.

A szabálysértés elkövetési tárgyai:

- a védett élő szervezet egyede, származéka,*
- védett vagy fokozottan védett állatfaj egyede,*
- barlangi képződmény.*

A tényállásban meghatározott elkövetési magatartások:

- 1) engedélyhez vagy szakhatósági hozzájárulásához kötött tevékenység engedély vagy szakhatósági hozzájárulás nélküli, vagy az engedélytől, szakhatósági hozzájárulástól eltérő módon történő végzése vagy végeztetése,*
- 2) bejelentési kötelezettség elmulasztása,*
- 3) a természetvédelmi célokkal össze nem egyeztethető tevékenység folytatása,*
- 4) szemetelés, a terület más módon szennyezése,*
- 5) tiltott helyen tartózkodás,*
- 6) engedély nélküli tüzrakás,*
- 7) jogellenes megrongálás,*
- 8) megrongálás, elvitel,*
- 9) állatfaj egyedének élettevékenységében jelentős mértékben zavarása,*
- 10) jogellenes elpusztítás,*
- 11) a természet védelmére vonatkozó rendelkezések egyéb módon történő megsértése.*

Példa:

Szabálysértést követ el, aki a védett természeti területre gépjárművével engedély nélkül behajt, ott azzal közlekedik, tekintettel arra, hogy a védett természeti területeken tilos, illetve engedélyhez kötött a járművel történő közlekedés.

Természetvédelmi hatósági engedély nélküli fa-, gomba-, gyógynövény gyűjtés védett természeti területen, mennyiségtől függetlenül.

19 tő (egyed) tavaszi hérics természetvédelmi hatósági engedély nélküli gyűjtése. A tavaszi hérics védett, pénzben kifejezett értéke 5.000 ft. Büncselekmény 100.000 ft-ot elérő érték esetén valósul meg, ami a fokozottan védett élő szervezet egyedei esetében megállapított, pénzben kifejezett legalacsonyabb érték.

III.4.4. 161. Személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése

207. § (1) Aki személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban *előírt kötelezettségét megszegi*, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására *személyi adatainak bemondását* vagy a személyazonosság igazolására alkalmas *hatósági igazolvány átadását megtagadja*, vagy az *említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít*, szabálysértést követ el.

Elkövetési magatartások:

- személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettség megszegése,
- a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadásának megtagadása,
- személyi adatai bemondásának megtagadása,
- valótlan adatok állítása.

Minden 14. életévét betöltött személynek rendelkeznie kell valamilyen személyazonosításra alkalmas okirattal (személyi igazolvány, útlevel, kártyaformátumú vezetői engedély).

A feljogosított személy felszólítására mindenki köteles igazolni magát, ha nála van a személyazonosító okmánya, akkor azt át kell adnia, ha nincs, adatait be kell diktálnia.

Ha valaki nem tartja magánál a személyazonosító okmányát az még nem szabálysértés, csak abban az esetben, ha nála van, de azt nem adja át, illetve ha nincs nála, és nem diktálja be az adatait, vagy valótlan adatokat diktál be.

Példa:

Az elkövető az igazoltatás során közli, hogy nincs nála a személyi igazolványa, de az végül a ruházatátvizsgálás során kabátja zsebéből előkerül.

III.4.5. 141/A. Fémkereső műszer jogellenes használata

187/A. § (1) Aki fémkereső műszert engedély vagy bejelentés nélkül, illetve engedélytől eltérően használ, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetőjére

a) a természetvédelmi őr,

b) az önkormányzati természetvédelmi őr,

c) az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője, valamint

d) a mezőőr

is szabhat ki helyszíni bírságot.

Fémkereső műszer használata - a hivatás gyakorlásához jogszabályban meghatározott módon szükséges használat kivételével - hatósági engedély alapján végezhető feltárási tevékenység.

A hivatás gyakorlásához szükséges használatot jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni.

Fémkereső műszer hivatás gyakorlásához szükséges használatának minősül, ha a fémkereső műszer használója hitelt érdemlően bizonyítja, hogy feladatainak ellátásához szükséges a fémkereső műszer. Hitelt érdemlő bizonyításnak számít a munkaköri leírás, a cégszerűen aláírt megbízás vagy megrendelés.

Fémkereső műszer hivatás gyakorlásához szükséges használata:

- feltárással jogosult intézmény által fémkereső műszerrel végzett lelet- és lelőhely-felderítés,
- tervszerű lőszermentesítés,
- közmű-nyomvonal keresése,
- háborús kegyelettel összefüggő feltárás, exhumálás.

Fémkereső műszer nyilvántartott régészeti lelőhelyen történő használata régészeti feltárási tevékenységnek minősül.

A fémkereső műszer hivatáshoz nem kötött használatának engedélyezése iránti kérelmet a hatóságnak kell benyújtani.

A fémkereső műszer használatára vonatkozó engedély tartalmazza:

- az engedély jogosultjának nevét és címét,
- a fémkereső műszer használatával érintett terület azonosítására alkalmas megjelölését és a tevékenység végzésének idejét.

A fémkereső műszer használatára vonatkozó rendelkezéseket a bűnüldöző és nyomozó szervek feladatellátására, valamint a tűzszerészeti tevékenységre nem kell alkalmazni.

III.4.6. 196. Erdőrendészeti szabálysértés

242. § (1) Aki erdőben, erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen, vagy erdészeti létesítmény területén gazdasági vagy műszaki célt, valamint a fenntartható erdőgazdálkodást, az erdő védelmét, illetve az erdészeti kutatást szolgáló jelet, tárgyat jogtalanul megsemmisít, megrongál vagy eredeti helyéről eltávolít, szabálysértést követ el.

(2) Aki olyan erdőben, erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen, vagy erdészeti létesítmény területén jár, vagy járművel közlekedik, ahol a forgalmat jogszabály tiltja, vagy azt jogszabály felhatalmazása alapján korlátozzák vagy megtiltják, szabálysértést követ el.

(2a) Aki erdőben, erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen, fásításban vagy erdészeti létesítmény területén a tűzgyújtási előírásokat megszegi, közvetlenül vagy közvetve tüzet okozó tárgyat helyez el, vagy a gyújtott tűz őrzéséről, valamint annak a – helyszínről való távozás előtti – biztonságos eloltásáról nem gondoskodik, szabálysértést követ el.

(2b) Aki az erdőgazdálkodásért felelős miniszter vagy az erdészeti hatóság által elrendelt tűzgyújtási tilalom hatálya alatt a tűzgyújtási, tűzvédelmi előírásokat megszegi, szabálysértést követ el.

(3) Az (1)–(2b) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője, természeti, védett természeti és Natura 2000 területen a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr is szabhat ki helyszíni bírságot.

Az (1) bekezdés szerinti erdőrendészeti szabálysértést csak természeti területnek nem minősülő

- erdőben,
- erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen, vagy
- erdészeti létesítmény

területén lehet elkövetni.

A szabálysértés elkövetési tárgyai: gazdasági vagy műszaki célt, valamint a fenntartható erdőgazdálkodást, az erdő védelmét, illetve az erdészeti kutatást szolgáló

- jelek,
- tárgyak.

Elkövetési magatartás: ezeknek a tárgyaknak a

- megsemmisítése,
- megrongálása,
- eredeti helyéről való eltávolítása.

Az erdőgazdálkodó az erdőterületen erdőgazdálkodási műveletekkel kapcsolatos gazdasági jeleket, tárgyakat, tájékoztatással kapcsolatos határjeleket, és egyéb műszaki jeleket, tárgyakat köteles elhelyezni. Ezeknek a jeleknek, tárgyaknak a megsemmisítése, megrongálása, eltávolítása minősül szabálysértésnek.

A (2) bekezdés szerinti erdőrendészeti szabálysértést is csak olyan természeti területnek nem minősülő

- erdőben,
- erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen, vagy
- erdészeti létesítmény

területén lehet elkövetni, ahol a forgalmat jogszabály tiltja, vagy azt jogszabály felhatalmazása alapján korlátozzák vagy megtiltják.

Elkövetési magatartás az elkövetési helyeken történő

- jogellenes járás,
- jogellenesen járművel történő közlekedés.

A természeti területnek minősülő erdőben történő közlekedés nem erdőrendészeti szabálysértést, hanem természetvédelmi szabálysértést valósít meg.

A (2a) és (2b) bekezdéssel az erdőrendészeti szabálysértés elkövetési magatartásai tovább kibővültek a tűzgyújtás, tűzvédelmi szabályok megsértésével.

Elkövetési magatartások:

- a tűzgyújtási előírásokat megszegése,
- tüzet okozó tárgyat elhelyezése,
- a gyújtott tűz őrzéséről nem gondoskodás, valamint
- a gyújtott tűz – helyszínről való távozás előtti – biztonságos eloltásáról nem gondoskodás
- tűzgyújtási tilalom hatálya alatt a tűzgyújtási, tűzvédelmi előírásokat megszegése

Helyszíni bírság kiszabására e szabálysértés esetében is lehetőség van a Natura 2000 területeken.

III.4.7. 197. Erdei haszonvételek jogosulatlan gyakorlása

243. § (1) Aki

a) erdőben, valamint erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen a külön jogszabályban meghatározott *erdei haszonvételeket* – a fakitermelés, a vadászati jog gyakorlása vagy hasznosítása, valamint az elhalt fekvő fa és gally gyűjtése, illetve elhalt, száraz ág nyesése kivételével – *jogszerűtlenül gyakorolja,*

b) *az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvényben meghatározott erdei faválasztékot az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvényben és a végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott szállítójegy nélkül szállít, szabálysértést követ el.*

(1a) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt kiszabott pénzbírságról, helyszíni bírságról a szabálysértési hatóság, valamint a helyszíni bírságolásra jogosult szerv vagy személy haladéktalanul értesíti az erdészeti hatóságot.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője, a természeti, védett természeti és Natura 2000 területen a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr is szabhat ki helyszíni bírságot.

Elkövetési magatartás:

- erdei haszonvételek jogszerűtlen gyakorlása,
- erdei faválaszték szállítójegy nélküli szállítása

Egyes haszonvételek gyakorlásához hatósági engedély is szükséges. Például szaporítóanyag gyűjtése felújítás alatt lévő erdőrészen, vagy fenyőgyanta gyűjtése.

Méhészeti tevékenységet állami erdőben a jogszabályok betartása mellett szabadon lehet végezni, magántulajdonú erdőben az erdőgazdálkodó engedélye szükséges hozzá.

Gomba, vadgyümölcs, virág illetőleg gyógynövény gyűjtése az állami erdőben egyéni szükségletet meg nem haladó mértékben szabadon végezhető.

Magánerdő területén bármilyen mértékű, állami területen az egyéni szükségletet meghaladó gyűjtés csak az erdőgazdálkodó előzetes írásbeli engedélyével gyakorolható.

Amennyiben jogszabály másképp nem rendelkezik, az egyéni szükségletnek személyenként és naponta legfeljebb

- 2 kg gomba,
- 2 kg vadgyümölcs,
- 2 kg gyógynövény

gyűjtése minősül.

Magántulajdonú erdőben az erdőgazdálkodó engedélye nélküli hasznóvétel minden esetben szabálysértés.

Az állami tulajdonú erdőben a megengedett mérték túllépése, a jogszabályellenes hasznóvétel vagy engedély nélküli tevékenység valósítja meg a szabálysértést.

Fontos megjegyezni, hogy védett természeti területen gomba, vadgyümölcs és gyógynövény csak a természetvédelmi hatóság engedélyével gyűjthető. Az engedély nélküli gyűjtés természetvédelmi szabálysértés (figyelemmel az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4.§ (3) bekezdésére és az a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 38.§ (1) bekezdés a) pontjára).

Új elkövetési magatartással egészült ki a szabálysértési tényállás, így már az erdei faválaszték szállítójeget nélküli szállítása is szabálysértésnek számít.

A fakitermelés jogosultja, illetve a kitermelt erdei faválasztékkal rendelkezni jogosult vagy annak meghatalmazottja a kitermelt erdei faválaszték származásáról köteles a szállításhoz szükséges igazolást (a továbbiakban: szállítójeget) kiállítani.

A szállítójeget a faanyag szállítója köteles a szállítás során magánál tartani és azt a hatóság képviselőjének felszólítására bemutatni.

Amennyiben a tényállás első fordulata szerinti cselekmény miatt az elkövetőt szabálysértési bírsággal sújtották, az erdészeti hatóság a gyűjtési naplót két évre visszavonja tőle, vagy annak az érintett személy részére történő kiadását két évre megtiltja.

A kiszabott pénzbírságról, helyszíni bírságról a szabálysértési hatóságok, és helyszíni bírságolásra jogosultak kötelesek az erdészeti hatóságot értesíteni.

III.4.8. 198. Felhívással szembeni engedetlenség

244. § Aki a természeti területek a védett természeti területek és értékek, az erdő, valamint a vadállomány őrzésével, védelmével kapcsolatban a külön jogszabályban meghatározott természetvédelmi, erdészeti és vadászati hatósági feladatokat ellátó személy, az erdészeti szakszemélyzet tagja, a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr, a mezőőr, illetve a halászati őr jogszabályban előírt felhívásának nem tesz eleget, vagy intézkedését akadályozza, szabálysértést követ el.

A szabálysértés a rendészeti tevékenységet folytató személyek intézkedéseinek érvényesülését segíti elő.

A tényállásban felsorolt rendészeti tevékenységet folytató személyek az intézkedéseikre vonatkozó jogszabályok alapján kötelező jellegű utasításokat adhatnak.

Amennyiben ezt az intézkedés alá vont személy nem hajtja végre, azzal szabálysértést követ el.

Elköveti a szabálysértést például, aki az erre vonatkozó felhívás után sem

- hagyja el a tiltott területet,
- mutatja meg a csomagját,
- veti magát alá a ruházatátvizsgálásnak,
- adja át a jogszerűtlenül birtokolt tárgyat.

III.5. Büntető eljárásjogi ismeretek

III.5.1. A feljelentés

Közzvádra üldözendő bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést.

A hatóság tagja és a hivatalos személy, továbbá, ha törvény előírja, a köztestület köteles a hatáskörében tudomására jutott, közzvádra üldözendő bűncselekményt feljelenteni.

A feljelentésben meg kell jelölni a bizonyítási eszközöket, egyidejűleg gondoskodni kell a bűncselekmény nyomainak, a bizonyítási eszközök, valamint az elkobozható vagy vagyonelkobzás alá eső dolgok és vagyon megőrzéséről.

Feljelentést az ügyészségnél vagy a nyomozó hatóságnál lehet tenni. A feljelentést más hatóság és a bíróság is köteles fogadni, és azt a nyomozó hatóságnak, illetve az ügyészségnek megküldeni.

III.5.2. A szemle

Szemlét a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság rendel el és tart, ha a bizonyítandó tény megismeréséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetve tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges.

A szemlén fel kell kutatni és össze kell gyűjteni a tárgyi bizonyítási eszközöket, és gondoskodni kell a megfelelő módon történő megőrzésükről. A szemle alkalmával a bizonyítás szempontjából jelentős körülményeket részletesen rögzíteni kell, így különösen a szemletárgy felkutatásának, összegyűjtésének menetét, módját, helyét és állapotát. A tárgyi bizonyítási eszközök felkutatása, rögzítése és biztosítása során úgy kell eljárni, hogy az eljárási szabályok megtartása utólag is ellenőrizhető legyen. A szemle tárgyáról, ha lehetséges és szükséges, kép-, hang-, illetve kép- és hangfelvételt, rajzot vagy vázlatot kell készíteni, és azt a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

III.6. Kriminálisztikai ismeretek

III.6.1. Intézkedés tettenérés esetén

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja jogosult törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény, szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, valamint a cselekmény folytatásában megakadályozni.

Továbbá jogosult a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a rendőrség vagy intézkedésre jogosult személy értesítése mellett, annak megérkezéséig – de legfeljebb két óra időtartamra – visszatartani.

A tetten ért személy visszatartása intézkedés végrehajtása érdekében az erdészeti hatóság rendészeti feladatot ellátó tagja testi kényszert és vegyi eszközt alkalmazhat.

A kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló erdészeti hatóság rendészeti feladatot ellátó tagja

- bűncselekmény, vagy
- azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírságot szabhat ki,

az eljárás lefolytatása érdekében a tetten ért személyt jogosult haladéktalanul előállítani a helyi rendőri szervhez, vagy a rendőrséggel egyeztetett helyszínen a rendőrség részére átadni.

A kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló erdészeti hatóság rendészeti feladatot ellátó tagja, ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre a tetten ért személlyel szemben az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmazhat.

A tetten ért személyt – előzetes figyelmeztetés után – bejegyzése nélkül is átvizsgálhatja.

A **kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló** erdővédelmi szolgálat tagjának az előállításhoz a rendőrség segítségét kell kérnie.

Tettenérés akkor áll fenn, ha az elkövető a bűncselekmény törvényi tényállását egészben vagy részben szemtanú jelenlétében valósítja meg, illetőleg őt a helyszínről távoztában vagy üldözés közben fogják el. Az is tetten érésnek minősül, ha nem a szemtanú, hanem más személy fogja el üldözés közben az elkövetőt.

A büntetőeljárás törvénye szerint a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozóhatóságnak haladéktalanul átadni, ha erre nincs módja, akkor a rendőrséget értesíteni.

A tulajdon elleni szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt bárki visszatarthatja, köteles azonban őt a rendőrségnek haladéktalanul átadni.

III.6.2. A helyszínbiztosítás

Nem minden esetben van lehetőség az elkövető tettenérésére és elfogására, vagy visszatartására, de az ilyen esetekben is fontos feladatai vannak a bűncselekményt észlelő erdészeti hatóság rendészeti feladatot ellátó tagjának.

Ha az erdészeti hatóság rendészeti feladatot ellátó tagja nem ismeri fel, hogy bűncselekményt követtek el és az alábbi feladatait nem teljesíti, azzal a későbbi nyomozást, és a bűncselekmény bizonyítását is megnehezíti.

III.6.2.1. A helyszínbiztosítás feladatai

A helyszínbiztosítás alapvető feladata a bűncselekmények, vagy balesetek helyszínének változatlan állapotban való fenntartása annak érdekében, hogy a hatósági eljárás sikere biztosítható legyen.

A helyszínbiztosító ez irányú tevékenysége a hatósági helyszíni szemle megkezdéséig a helyszín elváltoztatásának, illetőleg megváltoztatásának megakadályozására szolgál. A helyszínbiztosítás során mindig elsőbbséget élvez az élet- és vagyonmentés, a közveszély elhárítása, az elkövető elfogása, a nyomoknak a megsemmisüléstől való megóvása.

A helyszínbiztosítás feladatai:

- 1) Tájékozódás a helyszín körülményeiről

- 2) Rendőrség, mentők, tűzoltók értesítése
- 3) Elsősegélynyújtás a sérülteknek
- 4) Vagyonmentés
- 5) Tetten ért elkövető elfogása
- 6) A tanúk helyszínen tartása, illetéktelen személyek eltávolítása
- 7) A helyszín körülhatárolása, őrzése

III.6.2.2. Tájékozódás a helyszín körülményeiről, a helyszín felmérése

A helyszín megtekintése, az ott tartózkodók kikérdezése alapján tisztázni kell mi történt és az összegyűjtött információk alapján meg kell állapítani szükséges-e más hatóság értesítése.

Bűncselekmény észlelése esetén mindig értesíteni kell a rendőrséget vagy más illetékes hatóságot.

Fel kell mérni, hogy vannak-e a helyszínen sérült vagy ellátásra szoruló személyek, és tájékozódni kell azok számáról, állapotáról a mentők értesítése, illetve az elsősegélynyújtás mielőbbi megkezdése érdekében.

III.6.2.3. Rendőrség, mentők, tűzoltók értesítése

A bejelentést mindig a 112-es segélyhívó számon kell megtenni. A 112 egy egységes európai segélyhívószám, amely ingyenesen hívható mind vezetékes, mind mobiltelefonról.

A hívást szakképzett diszpécser fogadja, aki vagy közvetlenül koordinálja az esetet, vagy átkapcsol a leginkább releváns szervezethez (mentők, katasztrófavédelem, vagy rendőrség).

A bejelentés tartalmazza:

- 1) A bejelentő nevét, telefonszámát, címét illetve a hívás helyszínét.
- 2) Milyen eseményről van szó (pl. közlekedési baleset, bűncselekmény, tüzeset)
- 3) Pontosán hol található a helyszín, hogyan lehet a legkönnyebben megközelíteni.
- 4) Van-e sérült, mennyi, milyen sérülésekről van szó.
- 5) Bűncselekmény esetén: milyen információk vannak az elkövetőről, látták-e, elfogták-e, milyen irányban menekül, miről lehet felismerni, mivel menekül, rendelkezik-e fegyverrel.
- 6) A helyszínbiztosítás megkezdéséről és az ennek során végrehajtott feladatokról.

Olyan - életmentést vagy elsősegélynyújtást igénylő - esetekben, ahol a hatóságok értesítésével együtt járó idővesztés később már nem orvosolható hátrányokat okozhat, az életmentést és elsősegélynyújtást soron kívül, a fentieket megelőzve vagy azokkal egyidejűleg meg kell kezdeni.

III.6.2.4. Életmentés, elsősegélynyújtás.

Az életmentés és az elsősegélynyújtás fontosabb érdek, mint a nyomok megóvása, ezért azt mindenképpen meg kell kezdeni, ha szükséges, de a lehetőségekhez képest törekedni kell a helyszín eredeti állapotának megőrzésére.

Ha a sérültet elszállítják, fel kell jegyezni az adatait, az elszállító orvos, mentőtiszt nevét, a jármű rendszámát, s hogy mely egészségügyi intézménybe viszik. Ajánlatos továbbá az orvostól tájékoztatást kérni a sérült állapotáról.

III.6.2.5. Vagyonmentés

A közveszély elhárítása és a további károsodások megelőzése szintén fontos feladat, de a vagyon mentése során már mérlegelni kell, hogy a nyomok megóvása vagy a bűnügyi érdekek a fontosabbak.

A vagyon mentését úgy kell végrehajtani, hogy az ne menjen se az életmentés, se a közveszély elhárításának rovására, és lehetőség szerint ügyelni kell a nyomok megóvására is.

III.6.2.6. A tetten ért elkövető elfogása

Amennyiben az elkövető a helyszínen van, el kell fogni, és a hatóságnak át kell adni.

Ahogy korábban említésre került, a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja.

Olyan bűncselekmények esetén, amelyeknél kötelező a helyszíni szemle a helyszínbiztosítás akkor is szükséges, ha az elkövetőt elfogták.

III.6.2.7. A tanúk helyszínen tartása, illetéktelen személyek eltávolítása

Azt a személyt, aki érdemi információval tud szolgálni az eseményről illetve az elkövetőről, meg kell kérni, hogy várja meg a rendőrséget. Ha ezt valamiért nem teszi meg, akkor adatait és az általuk elmondottakat lehetőség szerint fel kell jegyezni.

Az illetéktelen személyeket el kell küldeni a helyszínről.

III.6.2.8. A helyszín körülhatárolása, őrzése

Fontos feladat, hogy azt a területet ahol a különféle elváltozások, bűnjeltárgyak, nyomok vannak, illetve anyagmaradványok maradhattak, le kell lezárni, és őrizni kell.

A lezárásnak ki kell terjednie a közvetlen helyszínre, az érkezés-távozás feltételezett útvonalára, a kapcsolódó események helyére.

A szabadban lévő nyomokhoz, bűnjelekhez nem szabad hozzáérni. Ha mindenképpen meg kell fogni egy bizonyítási eszközt, azt gumikesztyűvel vagy nejlon zacskóval kell megtenni.

Szükség esetén a nyomot le kell fedni, de olyan anyaggal, ami nem változtatja meg, szennyeződés nem kerülhet rá, lehetőleg még szag sem.

IV. Fejezet: A erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja ágazati szakmai és jogi ismeretei

IV.1. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának jogállása, felügyelet, irányítás, jogosultságok és köteleességek

IV.1.1. Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjának jogállása

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja jogállását, jogosultságait és kötelezettségeit

- az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény,
- az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet nyilvántartásba vételének és nyilvántartásból való törlésének, továbbképzésének, szolgálati tevékenységének részletes szabályairól, valamint az erdészeti hatósági és igazgatási feladatokat ellátó személyek szolgálati tevékenységének egyes szabályairól szóló 71/2010. (V. 13.) FVM rendelet

határozza meg.

Bejelentési kötelezettség

Jogosulatlanul végzett fakitermelés vagy egyéb erdőt károsító cselekmény észlelése esetén az erdőgazdálkodó, vagy annak hiányában az erdő tulajdonosa, jogszerű használója haladéktalanul köteles bejelentést tenni a rendőrség és az erdészeti hatóság felé.

IV.1.2. Az erdővédelmi szolgálat jogállása

Az erdészeti hatósági és igazgatási feladatokat ellátó személyek részére igazolványt, az igazolvánnyal azonos sorszámú szolgálati jelvényt és egyenruhát kell biztosítani.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja az erdészeti hatóság illetékességi területén jogosult és köteles

- 1) az erdők védelmére vonatkozó előírások betartásának ellenőrzése során,
- 2) az erdőket veszélyeztető vagy károsító, jogellenes cselekményt elkövető személlyel szemben,
- 3) olyan jármű vezetőjével szemben, amelyről alaposan feltételezhető, hogy azon jogellenesen szerzett faanyag, szaporítóanyag vagy egyéb erdei termék van,
- 4) az erdőket veszélyeztető vagy károsító jogellenes cselekmény elkövetésén tetten ért vagy az elkövetéssel alaposan gyanúsítható személlyel szemben a jogellenesen szerzett

faanyag és szaporítóanyag, illetve egyéb erdei termék, valamint az elkövetéshez (veszélyeztetéshez) használt eszköz biztosítása érdekében,

- 5) a bűncselekmény elkövetésén tetten ért vagy az intézkedésének ellenszegülő személlyel szemben

az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazására.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja vegyi eszköz és – a fegyvertartásra vonatkozó külön jogszabályban foglaltak szerint – maroklófegyver tartására jogosult, melyet külterületen, egyenruhás szolgálatban nyíltan viselhet.

IV.1.3. Az erdészeti hatóság jogosultságai

Az erdészeti hatósági és igazgatási feladatokat ellátó személyek részére igazolványt, az igazolvánnyal azonos sorszámú szolgálati jelvényt és egyenruhát kell biztosítani.

Az erdészeti hatósági és igazgatási feladatokat ellátó személy az eljárása során jogosult az erdőgazdálkodó, annak hiányában a terület jogszerű használójának engedélye nélkül külön térítés fizetése nélkül az erdészeti feltáróhálózat részét képező erdei úton, valamint az erdő megközelítéséhez szükséges egyéb úton közlekedni, az erdőt és a fásítást bejárni, ott vizsgálatot, mérést, megfigyelést, valamint az azok elvégzéséhez szükséges mértékig vizsgálati mintát venni.

Az erdészeti hatósági feladatokat ellátó személy az eljárása során jogosult

- az erdőben folyó tevékenység jogszerűségét ellenőrizni, a jogszerűtlen tevékenység leállítását elrendelni, valamint
- az erdőt és a fásítást veszélyeztető tevékenység beszüntetését, illetve az attól való tartózkodást elrendelni.

Az erdészeti hatósági feladatokat ellátó személyek részére szolgálati igazolványt a rendőrség állít ki.

Az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja szolgálati igazolványa tartalmazza a „szolgálatban fegyverviselésre jogosult” feliratot is.”